Savinjski vestnik

Celje, petek 10. septembra 1954

LETO VII. — ŠT. 36 — CENA 10 DIN

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Uredništvo: Celje, Titov trg 1. Pošt. pred. 123. Tel. 20-07. Ček. račun 620-T-230 pri NB FLRJ v Celju. Tisk Celjske tiskarne. Četrtletna naročnina 125, polletna 250, celoletna 500 din. Izhaja vsak petek. Poštnina plačana v gotovini.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA IN ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA

OSTROŽNO je pripravljeno na sprejem stotisočerih gostov

Organizacija, ki je potrebna za uresničitev take proslave, kot bo letos na Ostrožnem, zahteva veliko sposobnosti, pridnosti in znanja. Borbena Slovenija si je z dvema dosedanjima in sedaj s tretjo množično proslavo že pridobila nekak sloves. Kot je bila proslava na Okroglici in Dolenjskih Toplicah višek množične manifestacije, tako bo na Ostrožnem brez dvoma v podrobnostih še bolje organizirana. Po omenjenih dveh proslavah so si organizatorji nabrali obilo izkušenj, ki jih sedaj s pridom uporabljajo. Kot že rečeno, je taka proslava nekaj veličastnega. Tisti, ki se proslave udeleži, morda niti ne ve, koliko dela je terjala beseda, ki jo mimogrede izgovori, češ, bilo je veličastno in brezhibno. Več ali manj je že morda vsak kjerkoli sodeloval pri organizaciji majhne veselice, ki jo je obiskalo par sto ljudi. Že ob takih prilikah se godijo reči »kot bi se svet podiral«. Kaj vse mora biti v tem primeru, ko organizatorji računajo na obisk stotisočev.

In vendar lahko danes po zagotovilu tov. Cureta, ki vodi vso preskrbo, povemo, da je na Ostrožnem vse do potankosti pripravljeno. Za razliko od proslav na Okroglici in Dolenjskih Toplicah bo tu še veliko bolj izpolnjena organizacija postrežbe, zato se ni bati, da bi udeleženci ne imeli na razpolago vsega, kar za tak primer potrebujejo.

Ves prostor okoli amfiteatralne doline je posejan s paviljoni. Po gozdu so speljane poti ob stojnicah. Vsaka pot bo nosila svje ime in vsaka stojnica svojo številko. Več takih »ulic« bo tvorilo tu trge, tam zaključene enote. Na takih zaključenih prostorih bodo udeležencem na razpolago vse potrebne jestvine in pijače, poleg tega informativne pisarne, telefoni, pošta itd.

Tako bo po vsem prostoru od vhodov na Ostrožno, pri avtoparkih in po gozdu razmeščenih od 35 do 40 paviljonov, kjer bodo prodajalci vse od toplih do mrzlih jedil, od alkoholnih do brezalkoholnih pijač.

Paviljonov-točilnic bo 40. V teh bodo nudili pijače vseh vrst in cen, medtem ko bo v 20 paviljonih na razpolago predvsem hrana, kot so klobase, šunkarice itd. V nadaljnjih 147 paviljonih bodo prodajali jedila in pijače.

Med temi paviljoni bodo nekateri namenjeni za tople pijače kot čaj in kavo, drugi spet založeni z mlekom za otroke,

medtem ko bo Tovarna sadnih sokov imela nekaj svojih paviljonov s sadnimi sokovi.

Po »trgih« in zaključenih prostorih bodo informacijske pisarne. Teh bo 10. Vsaka od njih bo imela tudi telefon. Narodna banka bo na Ostrožnem ob proslavi odprla dve podružnici, pošta pa pet poslovalnic. Če računamo, da bo na Ostrožnem postavljena še radijska postaja, da bo ves prostor primerno ozvočen, potem se ni bati, da bo na Ostrožnem primanjkovalo česarkoli, kar je potrebno velemestu. In Ostrožno bo ta dan velemesto, ki bo prekosilo Ljubljano, če ne tudi Zagreb.

Gostinsko omrežje na Ostrožnem bodo zalagala celjska gostinska in grosistična podjetja. Poleg tega bo gostinstvo v samem Celju ta dan povečalo zmogljivost za tri do štirikrat. Istočasno bodo po vsem okraju, ob vseh dohodih, cestah in progah za te dni gostinstvo temeljito pripravili.

Za zabavo bo na Ostrožnem brez dvoma poskrbljeno. Poleg opere bodo postavili dvoje »prostornih kinodvoran«, več odrov za nastope raznih kulturno umetniških skupin. Godb bo gotovo dovolj, plesišč pa po vsem prostoru 32.

Pribiti je treba še to, da je pripravljalni odbor posvetil veliko pozornost higieničnosti. Paviljoni bodo pod nenehnim nadzorstvom. Sadje bo dobro oprano, jedila pregledana, pravtako pijače. Stranišča bodo za razliko od prejšnjih proslav dobro zaprta in dezinficirana.

Po vsem tem je jasno, da se udeleženci nimajo ničesar bati. Popolnoma nepotrebno bi bilo, da bi nosili s seboj hrano od doma, razen če to izrecno ne želijo. Ni pa nobenega vzroka, da bi se udeleženci obremenjevali s prtljago iz gole bojazni, da bi ostali na Ostrožnem lačni in žejni.

Objektivni razlogi nas silijo k formiranju komun

Sedanje občine so po svojem obsegu, zlasti pa po vsebini dela in po pristojnosti, bile nujno potrebne v času, dokler nismo premagali osnovnih težav na vseh področjih našega družbenega življenja in dokler nismo izvedli in utrdili decentralizacijo v zveznem in republiškem merilu. Istočasno s formiranjem občinskih LO smo sicer začeli pri nas z demokratizacijo vsega našega javnega življenja, vendar še v pogojih ekonomsko neizoblikovanih upravnih enot.

Na občinske LO smo prešli takrat, ko nam KLO niso bili več nujno potrebni, ker smo prešli že iz administrativnega sistema upravljanja in vodenja. (Odkupi, davek na dohodek, garantirana preskrba, mobilizicija delovne sile ter razne druge akcije, s katerimi smo izvajali razne naloge.)

Ves naš nadaljnji razvoj mora iti v smeri vse večje krepitve družbenega samoupravljanja. Doslej že preizkušene oblike družbenega samoupravljanja (delavski sveti v podjetjih in zadružni odbori) nujno zahtevajo, da tudi ljudskim odborom, kot osnovnim organom oblasti damo v bistvu enako vsebino, ki pa se bo izražala predvsem v družbenem samoupravljanju gospodarstva in vseh vej družbenega življenja na določenem področju z enakimi interesi. To samoupravljanje je danes okrnjeno s pristojnostmi, ki jih imajo okrajni LO, ki že s tem duše intenzivnejši razvoj družbenega upravljanja v občinah. Poleg tega pa še občine niso prevzele celo vrsto kompetenc, ki jim jih zakon o LO daje.

Sedanje občine niso ekonomsko dovolj močne, ali pa je njihova ekonomska moč v pretežni meri rezultat širšega področja, s katerim pa sedaj niso upravno vezane in zato ne predstavljajo enoto, ki bi združevala ožje skupne interese določenega področja, ki pa dejansko predvsem v razvitejših predelih kljub administrativnim občinskim mejam že živi skupno življenje.

V ČEM JE BISTVO KOMUN

Komuna po svoji vsebini pomeni predvsem večjo pristojnost, ki pa se ne odraža samo v nekih pisanih pravicah oziroma dolžnostih, temveč v materialni osnovi, katere pa ravno sedanja občina nima.

V skladu s širjenjem in krepitvijo samoupravljanja postaja za nas neodložljivo, da čimbolj približamo izvrševanje vseh tistih funkcij državne uprave, ki zadevajo neposreden in prvenstven interes določenega področja našim državljanom, predvsem neposrednih proizvajalcev. Te pristojnosti so danes združene v okraju, obstojajo pa že vsi pogoji, da jih približujemo terenu in jih dajemo občinam, predvsem zato, ker bi jih le-te edine uspešneje in bolj življenjsko opravljale in reševale. Te pristojnosti pa so zopet vezane na določena področja, ki jih združujejo skupni ožji interesi (n. pr. gospodarski, politični, kulturno-prosvetni, zdravstveni itd.) in zato ni možno te pristojnosti prenašati na občine, ki ne bi predstavljale takšnih enot.

Vsebina dela bodočih komun je v operativnem vodenju napredka na vseh področjih in v sklajevanju ter urejanju odnosov med prebivalstvom tistega področja in proizvodnimi enotami.

KAKO BI IZGLEDALA ORGANIZACIJA DRUŽBENEGA ŽIVLJENJA IN UPRAVLJANJA NA TERENU

Če bi torej predstavljala komuna neko v vseh vejah družbenega življenja politično enoto, potem bi bila v vseh primerih večja, kot so bile sedanje administrativne občine. Te komune bi v glavnem opravljale vse tiste pristojnosti, ki so jih doslej za ta področja opravljale občine in okraj ter bi se seveda lahko uspešneje posvečale reševanju posebnih problemov na vseh področjih javnega življenja svojega teritorija. Da pa bi družbeno življenje in upravljanje predvsem na naši vasi ne trpelo zaradi odslej bolj oddaljene občine (toda zelo približani okraj), bo nujno potrebno, da pustimo v vaseh krajevne odbore, ki bi jih kot ostale organe oblasti izvolili prebivalci sami. Krajevni odbori ne bi imeli nobenega aparata. Proučevali in reševali bi svoje probleme v skladu z interesi komun. Prav gotovo pa bo nujno, da bomo še bolj krepili dosedanje oblike družbenega upravljanja, kot so delavski sveti, zadružni odbori, šolski sveti in odbori pri raznih zdravstvenih ustanovah ter razni komunalni odbori (za elektrifikacijo, cestni, vodni itd.) Pri živahnem delu teh organov in raznih oblik družbenega upravljanja na vasi, je odveč bojazen, da bi kraji izven sedežev komun bili zapostavljeni.

Zaradi prikladnejšega administrativnega poslovanja komun bi le-te imele povsod tam, kjer bi to zahtevale potrebe, svoje administrativne izpostave, ki pa seveda ne bi mogle negativno vplivati na razvoj družbenega samoupravljanja (n. pr. samovolja nekaterih dosedanjih občinskih — kot tudi še okrajnih uslužbencev).

Skupne probleme in interese večih komun na gospodarskem, političnem, kulturno-prosvetnem in zdravstvenem področju bi reševala okrajna skupnost komun, ki bi združevala več komun na svojem področju. Skupnost komun bi na osnovi statuta skrbela tudi predvsem s svojim planom za pravilno prelivanje ekonomske moči, za reševanje zaostalosti, prometne zveze, regulacije itd.), tu bi bila revizijska služba in močni (vsaj spočetka) planski organi, skrbela pa bi tudi za razne skupne kulturnoprosvetne in zdravstvene ustanove, višje srednje šole, bolnice itd.

Če bi upoštevali vse naštete razloge, zlasti ekonomske, potem se nam pokaže približno naslednja slika bodočih komun v našem okraju: savinjska, laška, celjska, šentjurska, vojniška, rogaško-šmarska in kozjanska.

Na obisku v Sloveniji so turškega predsednika Dželal Bayara Celjani in okoličani pozdravili v Zidanem mostu

V torek je na poti iz Zagreba v Ljubljano potoval skozi Zidani most visoki gost, predsednik turške republike g. Dželal Bayar. Na postaji v Zidanem mostu je bila zbrana množica ljudi iz celjskega in trboveljskega okraja. Postaja je bila svečano okrašena z jugoslovanskimi in turškimi zastavami, fasada dekorirana z barvnim plišom in pozdravnim napisom v obeh jezikih. Ljudje, ki so prišli pozdravit visokega gosta, so se pripeljali s posebnimi vlaki in avtomobili.

Nekako ob pol peti uri popoldne je na postajo pripeljal vlak, ki je vozil visokega gosta in maršala Tita z vsem spremstvom. Postaja je zavalovila v navdušenem vzklikanju, zvokih godbe, stoterih mahajočih rokah.

Pozdrave in dobrodošlico je predsedniku Bayaru izrekel predsednik OLO Trbovlje tov. Gosak, dve deklici pa sta mu izročili šopke rož.

Zbrana množica je bila nekoliko razočarana, ker ni videla tudi našega dragega predsednika maršala Tita, zato se še dolgo po odhodu ni razšla v pričakovanju, da bo mogoče prispel z drugim vlakom.

Iz Zidanega mosta je vlak z visokimi potniki odpeljal naprej proti Trbovljam in Ljubljani. Spotoma so povsod prirejale množice prisrčne ovacije, nadvse svečan sprejem pa je gostu in maršalu Titu pripravila Ljubljana.

TITO:
»Naši narodi visoko cenijo domoljubnega duha in voljo za ohranitev neodvisnosti ter napredka, ki tako globoko prevevata turški narod.«

BAYAR:
»Jugoslovansko-turško prijateljstvo je kakor seme, zasejano na zelo rodovitnih tleh ... To seme se bo razraslo in rodilo obilne sadove.«

Okoli štirinajst tisoč prostovoljnih ur so prispevali delovni ljudje za ureditev slavnostnega prostora

Ostrožno, kjer bo 19. septembra zaključek proslav »Stajerska v borbi« je v zadnjih mesecih spremenilo svoj izgled. Glavni prostor je domala pripravljen za proslavo. Teren so prostovoljci in strokovni delavci izravnali, velika tribuna kipi sredi travnikov kvišku in do nje so speljali lepo belo cesto. Tudi oder za operno predstavo bo vsak čas gotov. Ob robu glavnega prostora je v senci gozda zraslo veliko naselje paviljonov. Do vseh teh paviljonov je bilo treba izkopati jarke za vodovod, napeljati električni tok, speljati lične poti, zgraditi vse higienske naprave itd. Vse to bi pripravljalni odbor stalo velike vsote denarja, da niso delovni ljudje nesebično priskočili na pomoč in pomagali pri vseh teh delih strokovnjakom.

Do sredine tega tedna se je prostovoljnega dela udeležilo 5000 ljudi, ki so s svojim delom prispevali okoli 14.000 prostovoljnih delovnih ur.

Med delovnimi skupinami, ki so prišle na pomoč na Ostrožno so se predvsem izkazali naslednji delovni kolektivi:

Odličen delovni učinek pri delu so pokazali prostovoljci splošnega gradbenega podjetja »Beton«. Ta skupina se je odlično razvrstila pod vodstvom ing. Berceta in sekretarja podjetja in učinkovito zagrabila za delo.

Tudi splošno gradbeno podjetje »Graditelj« se je izkazalo. To skupino je osebno vodil direktor Skomina. Koristno so udeležbo pri prostovoljnem delu izrabili tudi člani kolektiva Uprave državnih stanovanjskih zgradb pod vodstvom tov. Presingerja.

Delavci in uslužbenci celjskih opekarn in opekarne Ložnica so tudi s svojim delovnim elanom dosti prispevali k ureditvi slavnostnega prostora. Prav tako so se izkazali prostovoljci iz Konjic, mizarji iz Mestinja, prostovoljci četrte četrti iz Celja, rudarji iz Zabukovce in Liboj, dalje kolektiv iz Cinkarne in Tovarne emajlirane posode.

Resnici na ljubo pa je bilo med skupinami prostovoljcev tudi nekaj takih, ki so prišle na Ostrožno past predvsem radovednost. Take skupine so prišle samo za ime in samo povečale število udeležencev ter ur, koristi pa od njih ni bilo posebne. Bilo bi priporočljivo, da bi prizadevne skupine s strani tehničnega štaba dobile primerne pohvale.

Poleg prostovoljcev je na Ostrožnem zaposlenih okoli 30 stalnih plačanih strokovnjakov od inženirjev, komercialistov pa do tesarjev in mizarjev. Poleg tega v zadnjem času sodeluje še okoli 30 sposojenih strokovnih delavcev.

V NEDELJO BODO ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO TONETU GRČARJU

V nedeljo ob 10. uri dopoldne bodo v Pečovniku odkrili spominsko ploščo znanemu borcu za delavske pravice in prvoborcu Tonetu Grčarju.

Pozivamo članstvo Zveze borcev in ostale ljudi, da se spominske svečanosti udeleže v čim večjem številu.

Mestni odbor ZB Celje.

MAUTHAUSENČANI, POZOR!

Vsi, ki so preživljali težke dneve v koncentracijskem taborišču Mauthausen ter v njegovih podružnicah in se bodo udeležili slavja na Ostrožnem, se bodo sestali v nedeljo, dne 19. septembra eno uro po zaključenih govorih za glavno tribuno.

INFORMACIJSKA SLUŽBA OB PRILIKI PROSLAVE »STAJERSKA V BORBI

Mestni organizacijski odbor sporoča, da že posluje CENTRALNA INFORMACIJSKA PISARNA dnevno od 8. do 14. ure (od 15. septembra dalje od 8. do 20. ure) v sobi štev. 5 LO MO Celje, Gregorčičeva ulica 5, telefon št. 20-21, interna štev. 17.

INFORMACIJSKA PISARNA I (Dom OF, pisarna »Borbe« nasproti postaje, telefon 24-41) posluje od 15. septembra dalje.

INFORMACIJSKA PISARNA II (poslovalnica Putnika, telefon 23-50) ter informacijske pisarne na parkingih Hudinja in Levec poslujejo v soboto, 18. septembra in v nedeljo, 19. septembra kot ostale poslovalnice informacijske službe ves dan neprekinjeno.

Nakazila za prenočišča se dobe samo v informacijskih pisarnah I in II dne 18. septembra ves dan.

Iz tajništva
Mestnega organizacijskega odbora za proslavo »Stajerska v borbi«

MESTNI ORGANIZACIJSKI ODBOR »STAJERSKA V BORBI« V CELJU

razpisuje mesto honorarnega napovedovalca za radijski oddajnik v Celju. — Prednost imajo moške osebe. — Nekolkovane vloge je čimprej poslati na Mestni organizacijski odbor Celje, poslopje LO MO, soba štev. 5.

Staršem narodnih herojev Regancin Zore-Ruške in Jereb Dušana so bila izročena pismena priznanja

V ponedeljek je bila v Klubu državnih uslužbencev majhna svečanost, ko je predsednik okraja Celje, tov. Riko Jerman, izročil staršem narodnih herojev Regancin Zore in Jereb Dušana v imenu Izvršnega sveta LRS pismeno priznanje za padlimi otroci. Poleg staršev se je svečanosti udeležilo tudi bližnje sorodstvo, dalje sekretar MK ZKS tov. Olga Vrabičeva, narodni heroj Drago Maslo, ljudska poslanca Helena Borovšakova in Šumrada ter še nekateri gostje.

Oba narodna heroja, katerim so bila priznanja izročena, sta padla. Dušan Jereb je padel leta 1943, prav tako Regancin Zorka, katero so kot kurirko Glavnega štaba NOV ujeli belogardisti in jo po zverinskem mučenju vrgli v Ljubljanico.

Razgled po svetu

Ljudje, ki zdihujejo po nekdanjih zlatih časih, po navadi tudi tožijo nad naraščajočo mehanizacijo in tehnizacijo sveta, nad materializacijo miselnosti, kar naj vse vodi k strašnemu opustošenju človeštva pod neusmiljenim žezlom tehnokracije. Priznam, človeka kaj lahko napade romantično razpoloženje. Toda če pomislimo, da komaj 25 odstotkov človeštva uporablja 90 odstotkov industrijskih proizvodov, se nam mora zdeti svetovna industrializacija nujna. Tako misli tudi ameriški pesnik in tehnik Richard Buckminster Fuller. Z drugo besedo — zmaga človeka nad svetom s pomočjo intelekta, ki ga romantik tako rad prezira in obtožuje, je nek ideal, ki bi lahko združil vse človeštvo v eno samo enoto.

Z vsemi sredstvi bi ta skušala premagati krvavo revščino, ki tare ljudske množice po vseh kontinentih.

Toda žal, romantiku ni treba zameriti. Zedinjevalna prizadevanja si razbijajo glavo ob zakoreninjenih nacionalnih in celo rasnih ter socialnih nasprotjih. Še so na svetu sile, ki nočejo priznati, da so tudi mali narodi zreli za svobodo, enakost in neodvisnost, še so sile, ki vidijo v vsakem gibanju za socialne spremembe napad na »svobodni svet«.

Tudi zgodba o EOS je v tem smislu poučna in nauke še vedno deli. Svet dobro ve, da mora »priti skupaj« in zato že snuje nove konference. Churchill je dal pobudo za konferenco 8 držav, to je šestih, ki so se združile v znamenju EOS, in dveh velikih botrov te povojne Pepelke, Anglije in Amerike. Churchill gotovo nima namena, da bi izpolnil francosko željo in porinil matični otok Commonwealtha v našarano stavbo Male Evrope, gotovo mu pa ni všeč, da bi v atavističnem sovraštvu med Francozi in Nemci odločal in regiral samo večji partner od onstran velike luže. Dobro pa ve, da je treba nekaj narediti, kajti predobro se spominja in pozna pogoje, pod kateremi sta se v zgodovini zbliževali Nemčija in Rusija. In SZ je te dni spet brez sramu povedala, da edino njen načrt o kolektivni varnosti utegne nadomestiti propadli pakt EOS. ZDA pa po Dullesu predlagajo konferenco kar 14 držav. Eisenhower stoji odločno na stališču, da je treba Francijo in Nemčijo spraviti, da je treba dati tudi določene garancije Franciji in Evropi zoper oživljenje nemškega militarizma. ZDA in Anglija sta zdaj že spoznali, da z nadnacionalnimi oblikami ne bo nič prida in zato iščeta — na namig — Meedès-Francea — način, kako spraviti Nemčijo v Atlantski pakt.

Toda tudi to ne bo šlo lahko, kajti Adenauerju zdaj ne zadostuje več samo ratifikacija bonnske konvencije, ki je zrahljala okupacijski statut in na kar bi Francija zdaj pristala, marveč terja mnogo več: suverenost in odpravo vsake »diskriminacije« Nemčije(!) ter grozi, da bo šla mimo Francije k ostalim državam, ki z njo žele dobre odnose. Francoski pristaši EOS so se že izjavili, da nikoli ne bodo pristali na suvereno nemško vojsko izven evropske kontrole. Paul Reynaud je v parlamentu poudaril — in to v francoskem parlamentu ne zveni najbolje — da »gre za tisto vojsko, ki je korakala skozi vsa francoska mesta.«

Kakšno stališče do EOS zavzema Italija, morda ni niti tako važno, kajti ves svet se je norčeval iz »korajžnega« škornja, da EOS od pristopa Italije ne bo imela nič, pač pa nárobe. In res ni bilo posebnih težav: v Italiji so EOS sprejeli v komisijah za gospodarstvo, pravosodje, narodno obrambo in v komisiji za zunanje politične zadeve. Razprave v parlamentarnih komisijah so pokazale, da bo glasovanje dobro izpadlo za EOS. Toda parlament se je razšel, ne da bi glasoval, z izjavo, da čaka na »stare« vlade v Parizu, torej tiste, ki so bliže demokrščanski, kakor pa je Mendès-Franceova. Svet bi se res obrnil, če bi Italija kdaj delala tako, kakor je pošteno in prav. Kljub gospodarskim koristim, ki bi jih imela od EOS, kljub ameriški grožnji, da bo odpadla pomoč, je »Messagero« odkril, zakaj se je italijansko stališče izpremenilo: »Skupaj z EOS je tržaški problem zunanjepolitično vprašanje, ki je italijanski vladi zelo pri srcu.« In dalje: »Ni pričakovati neposredne rešitve tržaškega vprašanja, čeprav so pogajanja prešla v zaključno fazo.« S tem je vse povedano: gre za klasično potezo italijanske politike, za izsiljevanje in za pohod v Podonavje, za kar rabijo Trst, pa čeprav jim prinaša samo skrbi in gospodarsko škodo. Samo miru ne in sodelovanja z balkanskimi »barbari«!

Nič še ne moremo reči o poteku konference v Manili. Ali bo imel SEATO več sreče? Po sestavi držav ne kaže kaj prida, saj je večina držav izven azijskih, samo tri so azijske. To ni najboljše »zdelo« za tistega, ki pravi, da hoče uničiti »rokovnjaštvo« v tem delu sveta. Geslu »Azijo Azijcem!« pa dajejo tokrat potuho še ugledni angleški laburisti s tem, da oznanjajo moč in pomen nove Kitajske. Ta čas se mude na Japonskem, kjer seveda ne morejo biti gostje Jošide, marveč dveh socialističnih vlad.

Verjetno bo tudi za Azijo veljalo tisto, kar se piše o Vargasovi poslanici — oporoki brazilskemu ljudstvu: da je »tempirana bomba«, ki se lahko vsak čas sproži, da pomeni prebujanje uspavane zavesti množic in tako dalje. Ali pa se bo kljub temu naredilo tako, kakor pričakujejo poznavalci Brazilije, ki da je klasična dežela gospodarskih, političnih in socialnih kompromisov: s sporazumom, strpnostjo, s priznanjem »koeksistence« različnih sistemov in nazorov. Sedanji čas govori za to.

T. O.

Priprave za Ostrožno v šoštanjskem okraju

Priprave za udeležbo na zboru Štajerskih brigad na Ostrožnem so razgibale tudi prebivalce šoštanjskega okraja. Kamor koli te v zadnjih dneh zanese pot, lahko prisluhneš razgovoru o udeležbi. Na sestankih množičnih organizacij, polletnih zborih kmetijskih zadrug in drugod se poleg ostalih perečih zadev razgovarjajo tudi o udeležbi na Ostrožnem. Okrajni pripravljalni štab ima polne roke dela. Načeluje mu star borec in predsednik OLO Šoštanj **Ulrih Tone-Kristl.** Poleg prijav borcev ima skrbi tudi zaradi prevoza, saj ni tako lahka stvar preskrbeti in pravilno usmeriti promet ter prepeljati okrog 15.000 prebivalcev na Ostrožno.

V pripravah so se do sedaj najbolj izkazali v **Šoštanju**, kjer se je prijavilo že nad 4000 udeležencev, značk pa so prodali nad 3000. Tudi v **Mozirju** so marljivi. Prijav je že nad 700, prodanih pa nad 500 spominskih značk. Pred proslavo na Ostrožnem nameravajo prirediti več partizanskih mitingov, predvsem na Lepi njivi in v Šmihelu, na katerih bodo sodelovali stari borci in KUD »Rovtar«. Preteklo soboto so jih obiskali godbeniki DPD Svobode iz Šoštanja, ki nastopajo v okviru aktivizacije za udeležbo v krajih šoštanjskega okraja ter zaslužijo vse priznanje. Tudi v **Šmartnem ob Dreti** se je prijavilo do sedaj že nad 400 ljudi. Po dosedanjih prijavah sodeč se bo iz **Nazarja** udeležilo proslave okrog 1000 prebivalcev. Tu so tudi prav pridni pevci, ki vadijo za nastop v skupnem pevskem zboru na Ostrožnem. Pripravljajo tudi več slavolokov, ki bodo razsvetljeni. Tudi v **Šmartnem ob Paki** se je prijavilo že nad 400 prebivalcev. Prijave zbirajo vse organizacije ter prav pridno prodajajo značke. Nameravajo pa prirediti velik partizanski miting v **Skornem**. Polnoštevilno so se tudi udeležili odkritja skupne grobnice in spominske plošče padlim mladincem - partizanom na **Gneču**, ki je bila preteklo nedeljo. V dnevih proslave bodo okrasili hiše ter postavili mlaje. Na **Oljki** pa nameravajo postaviti velik osvetljen slavolok, poleg tega pa več manjših na vseh cestah. Potovati mislijo delno s kolesi, nekateri pa kar peš, da bo tako vsaj malo razbremenjen vozni park. Delovni kolektivi se nameravajo udeležiti proslave skupno.

Bivši borci in aktivisti iz Šoštanja, člani Združenja rezervnih oficirjev in ZB, so pred dnevi napravili uspešen partizanski pohod. Udeležilo se ga je nad 100 borcev in aktivistov, ki sta jih vodila Tone Ulrih-Kristl in Andrej Stegnar. Pot jih je vodila preko Lokovice v Skorno, Bele vode, Zavodnjo, Ravne in nazaj v Šoštanj. Na vsej poti pohoda so prirejali uspele partizanske mitinge, katerih so se prebivalci polnoštevilno udeleževali. Posebno uspel miting je bil v Zavodnji, na katerem je sodelovalo tudi DPD Svoboda iz Šoštanja. Prebivalci teh predelov so bili obiska starih znancev veseli ter so izražali željo, da se naj še oglasijo, obenem pa obljubljali, da se bodo proslave na Ostrožnem polnoštevilno udeležili. Ob koncu pohoda so udeleženci sklenili, da se bodo 18. septembra podali v istem sestavu peš na Ostrožno, v **svoje vrste pa bodo pritegnili** še ostale prebivalce.

VAŽNO OPOZORILO

Ker bo slavnostna številka v počastitev partizanskega slavja na Ostrožnem izšla že en dan prej kot običajno ter v povečanem obsegu, naprošamo vse naše dopisnike in sodelavce, da nam dostavijo za to številko svoje prispevke najkasneje do torka, 14. septembra. Po tem roku prejete dopise ne bomo mogli več uvrstiti v slavnostno številko.

Ker bo list obsegal 28 strani, bo stal v kolportaži 20 din.

PREBIVALSTVU MESTA CELJA, HIŠNIM LASTNIKOM IN UPRAVITELJEM!

Slavnostni dnevi velike proslave »Štajerska v borbi« so neposredno pred nami. Prepričani smo, da bo Celje pozdravilo več stotisočglavo množico, lepo, čisto in tako okrašeno, kakor do sedaj še ni bilo nikoli.

Pozivamo in vabimo vse prebivalce mesta Celja, da okna in zgradbe ob slavnostnih dneh kar najlepše okrase s cvetjem, zelenjem in zastavami.

Hišne upravitelje in lastnike pozivamo, da popravijo zgradbe in plotove, očistijo in urede dvorišča ter pota in nasade pred hišami. Prav tako naj poskrbe, da bodo v slavnostnih dneh na vseh zgradbah izobešene zastave, katere si naj pravočasno oskrbe, v kolikor jih še nimajo ali pa so stare zastave že obledele.

Naj bodo v slavnostnih dneh vse hiše kar najlepše okrašene. Dokažimo, da znamo ceniti velik pomen proslave »Štajerska v borbi«. Prepričani smo, da bodo Celjani to dokazali!

Predsednik Olepševalnega in turističnega društva:
Jenko Rado, l. r.

Predsednik Ljudskega odbora mestne občine:
Gradišnik Fedor, l. r

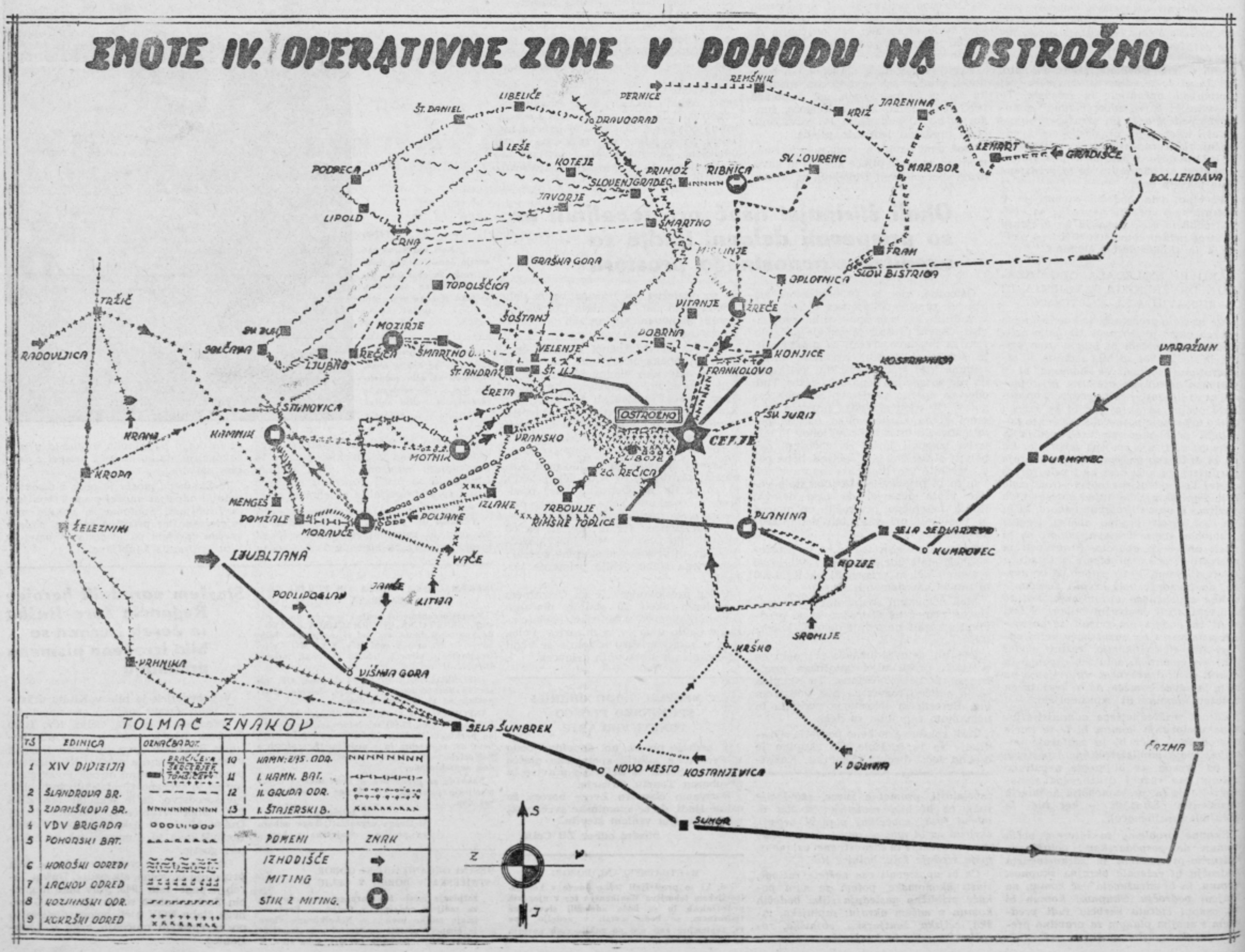

Štajerska v borbi

Razvoj kurirskih zvez na Štajerskem

(Nadaljevanje in konec)

Delo kurirjev in politična vzgoja

Med vsemi kurirji III. relejnega sektorja ni bilo niti enega ubežnika, še manj izdajalca. Dolžnosti kurirjev so bile velike in zahtevne. Stanice niso samo prenašale pošte, vodile po svojih linijah vojaške in politične funkcionarje, temveč so skrbele tudi za zveze s političnimi forumi na terenu. Predpisi so zahtevali, da so morali pošto in literaturo pošiljati dalje s prvo redno zvezo; pošiljke označbe z »Ex« pa so morali poslati naprej takoj z izredno zvezo. Koliko demokratičnosti se je kazalo že med NOB, je videti v predpisu, da je bilo vsako zlonamerno odpiranje pošte kaznovano s smrtjo. Če se je pošiljka pri plavanju pokvarila, je moral kurir pismo dati v nov ovoj s pojasnilom, ne da bi pregledal vsebino. Pošto sta nosila vedno po dva kurirja; eden je nosil pošto, drugi je bil kot izvidnik vedno nekoliko pred njim. Tajnost so čuvali kurirji z življenjem in zato je razumljivo, da je kurirska služba terjala najbolj hrabre in zavedne borce.

S kakšnimi težavami se je boril štab III. relejnega sektorja je razvidno iz poročila, ki ga je 3. septembra 1944 poslal politkomisar CK KPS: »Stanice so bile v političnem pogledu zelo zapostavljene. Nihče se ni zanimal, da bi tovarišem, ki so bili v majhnih skupinah, nudil politično vzgojo, zato so bili večinoma prepuščeni sami sebi. Sprva smo mislili, da bodo politični delavci na terenu odgovarjali za politično delo na stanicah, toda ti so zaradi razmer, kakršne so bile na Štajerskem, kakor tudi zaradi lastnega preobilnega dela, opuščali politično delo na stanicah. Šele sedaj, ko so prišli na delo odgovorni ljudje, se je pričelo politično delo širiti. Težave so bile zopet v tem, ker je bilo najboljši kader treba pošiljati proti Dravi in Ptuju, da zaradi stalnega premeščanja ni bilo mogoče postaviti trdne organizacije. (Politkomisar verjetno misli postavitev partijske celice. Op. pisca.) Toda sedaj, ko bodo stanice in linije že precej stabilizirane, se bo stopnjevala tudi organizacija, razen terena onkraj Drave, kjer se šele gradi linija.« O političnem pomenu kurirjev piše: »Naši kurirji po stanicah so v političnem pogledu naredili tudi precej med civilnim prebivalstvom na terenu, posebno na liniji proti Ptuju, kjer pred kurirji — razen nekaj političnih funkcionarjev — sploh ni bilo partizanov. Zato so si morali sami organizirati teren in so uspeli. Danes se lahko v določenih pogojih gibljejo po terenu celo podnevi.

Razumljivo je — nadaljuje politkomisar — da so kurirji, ki so večinoma mladi partizani, delali nekatere napake, ki jih sproti odpravljamo. Zato se trudimo, da tovariše, ki so jim interesi proletariata najbližji, dvignemo v dobre partijce.«

Dalje poroča politkomisar o sestanku politkomisarjev posameznih linij (31. 8. in 1. 9. 1944), kjer so predelali referat tov. Mihe Marinka o kadrih. Po tem poročilu je imel takrat III. relejni sektor 4 linije, 5. (Prekmurska) pa se je formirala. Vsaka linija je imela 6 do 8 stanic in 60 do 70 borcev, vsaka stanica pa 10 do 15 ljudi.

Politkomisar prve linije je bil tov. Gusar. Ustanovljeni sta bili dve partijski celici s 16 člani, kandidatov je bilo 9 in 26 skojevcev. Politkomisar II. linije je bil tov. Sandi. V liniji sta bili dve partijski celici, partijcev je bilo 12, kandidati 3 in 6 skojevcev. III. linija je bila brez politkomisarja. Ustanovili so eno celico s 6 člani in 4 kandidati; skojevcev je bilo 19. Politkomisar IV. linije je bil tov. Zoran. V eni partijski celici je bilo 11 partijcev, 6 kandidatov in 19 skojevcev.

Politkomisar zaključuje svoje poročilo: »Takšno je stanje dne 1. 9. 1944. Vsi ti ljudje pa so raztreseni po vsej Štajerski. Partijci delajo na neobdelanem terenu; v stanicah pa skrbijo, da gre pošta in literatura v redu naprej. Delo je precej težavno, ker so celice in partijci raztreseni in je težko kontrolirati, koliko je kdo naredil.«

Že tedaj se je pričela borba proti birokraciji. Okrožni komite KPS Celje je z dopisom dne 6. decembra 1944 opozoril, da nekateri pošiljajo poročila v obliki formularjev. To opozorilo je dokaz nenehne težnje, da se kakršno koli stanje opiše življenjsko in ne formalistično.

Ko je III. relejni sektor predlagal, da bi ustanavljali celice po relejnih stanicah, je CK KPS odgovoril z dopisom 436 z dne 11. sept. 1944, da se s predlogom ne strinja, kajti potrebno je, da so partijske celice po relejnih stanicah vezane na partijsko organizacijo svojega terena. Tako je videti, da so naši vodilni ljudje že takrat skrbeli, da se partijske organizacije ne obdajo z nekim zidom, ampak se uveljavljajo v življenju samem, kjerkoli so. V tem pogledu je še danes marsikaka osnovna organizacija — posebno v industriji — na napačni poti, ker se zanima samo za delo v podjetju, medtem ko njene člane ne zanima dovolj delo na terenu, kjer živijo. Veliko zaupanje je dal CK KPS kurirjem, ko jim je svetoval, naj skušajo dobiti stike povsod s partijsko organizacijo na terenu in da jo naj pomagajo graditi, kjer je še ni.

Glavno povezavo med vsemi stanicami v Sloveniji je imel list »Kurir«, glasilo relejnih stanic Slovenije. Izhajati je začel 1944. z namenom, da utrjuje organizacijo službe. V njem so bila navodila za nadaljnje delo, pomagal je odpravljati napake in ovekovečil je hrabra dejanja kurirjev in njihovo požrtvovalnost. Glasilo »Kurir« je zrcalo kurirskega dela, ker so vanj pisali kurirji iz vse Slovenije in tudi vodeči funkcionarji so obveščali kurirje o tekočih dogodkih. V »Kurirju« štev. 2 je Komanda relejnih stanic Slovenije med ostalimi pohvalila takratnega komandanta linije, podporočnika Ivana Ferleža-Jelena, ki je kasneje padel in politkomisarja Ptujske linije Albina Barleta-Zorana. To priznanje je veljalo vsem kurirjem, ki so sodelovali pri organizaciji in vzpostavitvi zvez na Štajerskem.

To so glavni podatki o delu III. sektorja relejnih stanic, a koliko kurirjev ni omenjenih; vendar jih bodo ljudje, ki so se skupno z njimi borili, ohranili v spominu, čeprav o njih ne bo pisala zgodovina.

Edi Golc

Od leve na desno: komandant II. bataljona Kozjanskega odreda Šepetavc-Andi (padel), mladinski funkcionar Odreda, Hercegovka Fatima, komisar čete Ivo in bataljonski kurir Stane

Marica Frecé:

29. oktober — dan prve množične aretacije sodelavcev Osvobodilne fronte v Celju

(Nadaljevanje)

Medtem, ko so bila vso noč zasliševanja po hodnikih in dežurnih sobah ječe, so se že ob prvem svitanju pojavili znova v zaporu gestapovci in nas pozivali po spisku k zasliševanju.

Z nočjo je postala situacija nekoliko jasnejša, ker je bil zaradi tako številnih aretacij zapor natrpan in smo se nekateri znašli v istem prostoru s sodelavci, s katerimi smo opravljali skupaj razne akcije. V kolikor se to ni vsakomur posrečilo, sta nas obvestili paznici Lipovškova in Hauptmanova, kdo se vse nahaja v zaporu in koga so privedli z nami isti večer. Zdaj je bilo treba hiteti z obvestilom o Darjinem zadržanju in spodbuditi vse k vztrajnosti zanikanja o vsem. Prosili sva z Marico Rodetovo, v katere stanovanju v Jenkovi ulici je bil sedež Mestnega komiteja KPS, paznico Lipovškovo, da nama omogoči razgovor z Dano Ročnikovo in Nado Francetovo ter neko Pepco iz Griž. Paznica je s pretvezo, da morajo na kopanje, poklicala omenjene in nas skupaj zaprla v umivalnico oziroma v kopalnico, kjer smo se najhitreje pogovorile o izdaji in kako preprečiti njen razplet. Ostalo je še vprašanje, kako obvestiti o tem naše tovariše, še posebej tiste, ki so bili v celicah, ki so jih stražili nam nenaklonjeni pazniki. Kmalu po tem razgovoru nam je Lipovškova sporočila, da so privedli na gestapo ilegalca Bibo Röcka in kurirko Greto Ranzinger-Hildo. Nestrpno smo pričakovale prihoda Hilde, da nam pove, kaj se nadalje zunaj dogaja. Toda Hildo so morali po nalogu gestapa odvesti v samico, ki je bila na moškem oddelku, da ni bilo mogoče dobiti z njo nikakih zvez. Ko smo naslednjega dne stale pred vrati zdravniške sobe, nas je zadelo novo težko presenečenje. V spremstvu gestapovcev je prihajala med nas ilegalka Matilda Kralj-Greta. Takoj sva z Marico Rodetovo poslali po paznici Hauptmanovi sporočilo Dani Ročnikovi in Nadi Francetovi o prihodu Grete ter priporočile, naj ji povedo, kakšen je položaj in da smo vsi tujci. Po kratkem času je Hauptmanova prinesla odgovor Dane, ki se je glasil: »Pravi, da od nikogar ne sprejema nikakih direktiv in bo delala le, kot bo njej in zanjo prav!« Ob tem sporočilu nam je zastal dih ob bojazni, da je tudi Greta na poti Darje. Pričele smo razmišljati, koliko novih žrtev bo, če je to resnica, kajti Greta je vedela mnogo in še nekaj dni pred tem prejela od mene denar za Rogaško Slatino. Vse smo imele občutek, kot da se vali na nas cela gora. Ti občutki so se še stopnjevali, ko nam je paznica povedala, da so gestapovci Greti dovolili prost vstop v kuhinjo in pranje lastnega perila, kadar si to zaželi. Vse to je bilo treba sporočati skrajno previdno, kajti v istem prostoru se je nahajala Mira Resnik, ki je izdala mnogo Šoštanjčanov ter je nosila sporočila na gestapo, o čem se pogovarjamo v celicah. Kmalu za tem smo bile obveščene, da sta tudi v zaporu mladi sodelavki Silva Gabrovec (por. Grilanc) in skojevka Ančka Kočar (por. Rajer). Spoznale smo, da se izdajstvo nadaljuje in s strahom pričakovale novih poročil in posledic, tem bolj, ko smo po vsem tem še zvedele, da so aretirali kurirko Štefko Štiblerjevo in jo odvedli v Maribor.

Skrb za partizanske otroke je naša skupna dolžnost

Na posvetovanju vzgojiteljev in pedagogov, ki so letošnje poletje vodili kolonije partizanskih otrok v Poljanah in Bakarcu, so se pogovorili o izkušnjah, ki so jih pridobili in o stanju partizanskih otrok ter o prilikah, v katerih živijo.

Med obojestranskimi in enostranskimi sirotami partizanskih staršev je precej takih, ki živijo v zelo slabih moralnih in gmotnih razmerah. Ti otroci živijo po večini pri najbližjih sorodnikih. Večji del teh otrok je v dobrih rokah, so pa primeri, ko so zapostavljani, izkoriščani, podhranjeni, bolni itd.

V enem izmed primerov redniki prejemajo denar za partizanskega otroka. Z otrokom slabo ravnajo in z denarjem, ki ga dobivajo, plačujejo nekako preživnino po zapuščinski pogodbi. V drugem primeru je dekletce, ki je partizanski otrok, bolno, redniki pa zahtevajo, da se del posestva, ki ga je dekle podedovalo po padlem očetu, proda in z denarjem plačuje zdravljenje. Takih primerov je še veliko, nekateri so znani, nekateri neznani.

Toda te ugotovitve kažejo, da bo skrb za partizanske otroke treba povsod povečati. Nekateri občinski odbori se popolnoma nič ne zanimajo, kako živijo partizanske sirote, kako redniki gospodarijo z denarjem, ki ga prispeva zanje skupnost, ne vodijo računa o zdravstvenem in vzgojnem položaju teh otrok. V bodoče bo treba za take primere smatrati občinske ljudske odbore, odbore ZB in SZDL kot soodgovorne, ker so le-ti prvi poklicani skrbeti za otroke padlih borcev. Kako naj dopustimo, da bi otroci žrtev, ki so dale svoja življenja za boljšo prihodnost, bili v slabšem položaju kot njihovi srečnejši vrstniki.

Posebna dolžnost za naše učiteljstvo bi morala biti tudi skrb za partizanske otroke. Učiteljstvo ima poleg doma najtesnejše stike z otroki. Njih dolžnost je, da se o posameznih otrokih informirajo, da poznajo njihovo življenje doma. Njihova dolžnost bi bila, da bi take primere zapostavljanja javili merodajnim ljudem in skrbeli, da se tako stanje popravi. Tako pa se marsikje godi prav nasprotno. Mnogi učitelji niti ne vedo, da v njihovih razredih sedijo partizanski otroci. In če tega ne vedo, kako naj bi potem mogli voditi računa o njih.

Svet za prosveto pri okraju Celje je zato sklenil zadolžiti nekatere učitelje, predvsem bivše partizane, da bodo posvečali posebno skrb za razvoj in razmere partizanskih otrok. To je dejansko že skrajni čas, ker bi nadaljnje zanemarjanje tega problema lahko postalo naša skupna sramota.

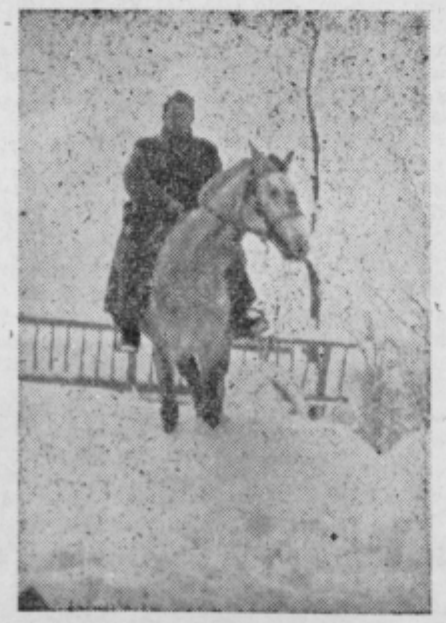

Odredni obveščevalec Iztok decembra 1944 na poizvedovanju

V nedeljo bodo v Mozirju prvič slavili svoj občinski praznik

Letos bodo v Mozirju prvič proslavili svoj občinski praznik. Za svoj občinski praznik so si prebivalci Mozirja izbrali 12. september, dan, ko so borci Šlandrove brigade osvobodili zadnjo utrjeno postojanko v Savinjski dolini. V tej borbi je bilo tedaj zajetih preko 300 vermanov in policistov ter se je le redkim posrečilo zbežati proti Celju. Istočasno pa bodo proslavili tega dne še eno pomembno obletnico, in sicer ustanovitev prvega odbora Osvobodilne fronte v mesecu oktobru leta 1944.

Občina Mozirje bo tako dostojno proslavila svoj občinski praznik pred proslavo na Ostrožnem, na katero bodo pohiteli prebivalci v večjem številu. Obenem pa se bodo spomnili vseh dogodkov, ki so povezani z narodnoosvobodilnim gibanjem v Mozirju in občini ter žrtev, ki so padle za našo svobodo.

Mučenje se je pričelo . . .

Z grozo smo pričakovali noči, ker smo vedeli, da bodo začeli znova z zasliševanji. Tako se je tudi zgodilo. Sredi noči nas je iz spanja zbudilo divje ropotanje in razbijanje po vratih celic, dokler se niso odprla. Vstopili so s čeladami na glavah, z baterijami in samokresi v rokah. Prižigali so baterije in z njimi svetili v obraze po posteljah in vlekli z njih odeje in jih na pol gole vodili na hodnik, kjer so znova začeli z vprašanji, toda to pot z določnejšimi, kar nam je dalo vedeti, da vedo že marsikaj o našem sodelovanju in konkretnih akcijah. Hodniki so v trenutku oživeli, vpitje pijanih gestapovcev se je mešalo z odmevi udarcev. Tem prizorom se je pridružil še groznejši. Po hodniku proti zdravniški sobi je prihajal paznik in vodil pred seboj mladega fanta. Vso pot ga je suval in brcal z nogo in pri tem neprestano kričal: »Povej, kje si dobil britev, kje si jo dobil?« Fant se je ves onemogel in bled opotekal pred njim, iz prerezanih žil na roki pa mu je curkoma lila kri. Kot besni volkovi so nanj navalili še gestapovci in kmalu se je iz zdravniške sobe čulo le še ječanje in hropenje umirajočega . . .

(Nadaljevanje sledi.)

Partizanska cesta že prinaša kulturo v njeno okolico

Na tri in pol kilometre dolgem, deloma dograjenem, deloma še načetem sektorju Partizanske ceste Braslovče—Dobrovlje je tudi ob nedeljah vse živo. V tekmovanju na čast partizanskemu taboru na Ostrožnem so imeli graditelji ceste preteklo nedeljo veliko srečo. Že v soboto je prišla v Braslovče gostovat **kamniška gledališka družina** in uprizorila pred nabito polno dvorano tamkajšnjega prebivalstva igro **Svetli plamen.** Za umetniško odigrano delo so bili Braslovčani zelo hvaležni.

Drugi dan je prispelo na teren Partizanske ceste 6 kamionov kamniških minerjev in delavcev, okrog 150 po številu ter odšlo takoj na gradbišče. V štirih skupinah so se razvrstili po vsem sektorju ceste. Salve pokajočih min so razganjale skale in drobile skalnato cestišče. Druga skupina kakih 100 delavcev, deklet in fantov, se je podala tik pred Braslovče in začela odkopavati rušo in tako nakazala pot novi cesti. Medtem, ko sta dve skupini neprestano minirali skale, je četrta skupina sekala drevje in grmovje po strmem pobočju Dobrovelj.

Po šesturnem napornem delu so jim na Žovneku pripravili kosilo. Nato je nastopila folklorna skupina s svojim kulturnim programom. Narodni plesi v narodnih nošah, dve peyki solistki in glasbene točke jazza so navdušili gledalce. Na prostranem dvorišču in v avli graščinskega poslopja državnega kmetijskega posestva se je nato pričela prijetna prosta zabava.

Tako so vrli Kamničani, ki so tokrat že četrtič prišli na pomoč graditeljem Partizanske ceste, lepo uspeli združiti naporno delo s kulturno prireditvijo. Za njihov trud in užitek se jim je zahvalil predsednik režijskega odbora Partizanske ceste tovariš Lojze Marovt. Naj nam bodo požrtvovalni in prijazni Kamničani v spodbudo in za vzgled za nadaljnje delo!

Šentjedert nad Laškim se pripravlja na proslavo »Štajerska v borbi«

Pri Sv. Jederti nad Laškim so sklenili, da bodo za praznik »Štajerska v borbi« vse dobro pripravili. Ta dan bodo razobesili zastave na vseh hišah in javnih poslopjih. Slavoloke bodo postavili ob cestah v Zgornjem in Spodnjem Breznu ter pri Sv. Jederti. Kresove bodo na večer pred proslavo prižgali na Gaju, Gorici, Sv. Jederti in Trnovem hribu. Iz območja občine se je za udeležbo na Ostrožnem prijavilo že nad sto ljudi.

19. SEPTEMBRA VSI NA OSTROŽNO!

60 LET TRDEGA, NEPOSREDNEGA ŽIVLJENJA, ŽILAVEGA DELA IN NEIZPROSNE BORBE ✻ 60 LET PEKOČIH ŽULJEV PREKO IZKORIŠČANJA, PENDREKOV IN VROČE DELAVSKE KRVI DO S HREPENENJEM PRIČAKANE SVOBODE, JE USTVARILO TO, KAR DANES — V SVOBODNI SOCIALISTIČNI JUGOSLAVIJI, KI SO JO POMAGALE USTVARITI DELAVSKE PESTI EMAJLIRSKIH KOVINARJEV — DELOVNI KOLEKTIV SAM UPRAVLJA IN S PONOSOM IMENUJE

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE CELJE

ZRASLA JE IZ SLOVENSKE ZEMLJE IN NJENO RAST JE ZALIVAL ZNOJ SLOVENSKEGA PROLETARIATA, KI SE JE Z RAMO OB RAMI, BORIL ZA SVOJE KOT PRAVICE SVETOVNEGA PROLETARIATA, V VELIKIH ŠTRAJKIH 1896, 1922 IN 1936 TER V VELIČASTNI NARODNOOSVOBODILNI VOJNI, Z DELOVNIM LJUDSTVOM VSEH JUGOSLOVANSKIH NARODOV ✻ IZ KOLEKTIVA SO ZRASLI IN KOLEKTIV SO VODILI PREKALJENI BORCI ZA DELAVSKE PRAVICE Z

NARODNIMA HEROJEMA

FRANCEM LESKOŠKOM-LUKO

IN

PETROM ŠTANTETOM-SKALO

NA ČELU ✻ V OSVOBOJENI, SOCIALISTIČNI DOMOVINI JE KOLEKTIV DOKAZAL, DA ZNA USTVARJATI SAM, BREZ TUJIH STROKOVNJAKOV IN SE Z LASTNIMI MOČMI VKLJUČITI V OBNOVO PO VOJNI OPUSTOŠENE JUGOSLAVIJE ✻ NJEGOV DOPRINOS JE DOKAZ NJEGOVE ZAVESTI IN PREDANOSTI SOCIALISTIČNI, TITOVI JUGOSLAVIJI, KI JE PRVIČ V ZGODOVINI DELAVSKEGA RAZREDA URESNIČILA S KRVJO ZALITO GESLO »TOVARNE DELAVCEM« IN DANES PO 60 LETIH TEŽKE, A PONOSNE POTI, STOJI

KOLEKTIV

TOVARNE EMAJLIRANE POSODE

TRDNO, V ČVRSTI FRONTI JUGOSLOVANSKE INDUSTRIJE, KI DAJE VSE SVOJE SILE ZA LEPŠE ŽIVLJENJE SVOJIH NARODOV ✻ OB TEJ PRILIKI POŠILJA OBENEM DELOVNI KOLEKTIV BORBENE DELAVSKE POZDRAVE TOVARIŠEM, KI SO V KRVAVIH DNEH LJUDSKE VSTAJE OSVOBAJALI POD VODSTVOM KOMUNISTIČNE PARTIJE IN MARŠALA TITA ZELENO, NEUKLONLJIVO ŠTAJERSKO — NELOČLJIVI DEL LEPE JUGOSLOVANSKE ZEMLJE — IN BODO OB ČASU PRAZNIKA »ŠTAJERSKA V BORBI« S SVOJIM OBISKOM POČASTILI CELJE TER JIM KLIČE

NASVIDENJE NA OSTROŽNEM!

Tovarna emajlirane posode praznuje 60-letnico svojega obstoja

Iskro upora proti kapitalistom je prvi zanetil tov. Franc Leskošek

Pred dobrimi 60 leti je potoval po naših krajih Avstrijec Avgust Westen, ki je kot industrijski agent zastopal emajlirnico iz Knittelfelda. Ustavil se je v Celju, kjer mu je ugodna prometna lega, cenena delovna sila in bližina rudnikov odkrila »zlato jamo«. Tako je v letu 1894 na kraju današnje Tovarne emajlirane posode že ustanovil obrat, kjer je zaposlil 10 delavcev. Surove posode takrat še niso izdelovali, temveč so jo uvažali iz Nemčije. Leta 1896 je obrat že toliko napredoval, da so začeli sami izdelovati surovo posodo. Istega leta se je začel tudi prvi izvoz, in sicer v Južno Rusijo, kjer je tovarna imela svoje skladišče. Od tega leta dalje se je tovarna hitro širila in kmalu postala članica najprej srednjeevropskega, potem pa evropskega kartela. Od ustanovitve pa do prve svetovne vojne so v tej tovarni izdelovali samo emajlirano posodo. Tik pred izbruhom prve svetovne vojne pa so začeli izdelovati tudi brušeno in pocinkano posodo.

V prvih letih po svetovni vojni se je izboljšal in izpopolnil tudi strojni park. Takrat so bili zgrajeni sedanji plinski generatorji, kar je imelo velik pomen za nadaljnji razvoj proizvodnje. Leta 1924 so že začeli s serijsko izdelavo pokositrane posode, kmalu za tem pa s proizvodnjo radiatorjev in jeklenih kotlov za centralno kurjavo ter sanitarne in higienske izdelke. Izvoz se je razširil v Bolgarijo, Turčijo, Grčijo in države Srednjega Vzhoda.

Žulji in znoj naših delavcev so spričo pičlih minimalnih plač in slabih delovnih pogojev metali izkoriščevalskemu industrijcu težke milijone vse do konca druge svetovne vojne, dokler ni prišla tovarna v roke ljudstva in bila v letu 1945 nacionalizirana. Po osvoboditvi je naše tovarniško delavstvo z vse večjo vnemo zagrabilo za delo in postopoma želo prav lepe uspehe. Izboljšali so tehnične naprave in zgradili nov oddelek za inozemsko posodo z električno pečjo. Dne 25. avgusta 1950 je tovarno prevzel v upravljanje prvi izvoljeni delavski svet, ki si je za prvega predsednika izbral tovariša Kača, najstarejšega delavca in soorganizatorja večkratnih stavk v imenovani tovarni.

Tovariš Franc Kač se živo spominja vseh stavk

Upokojenec tovariš Kač, ki je 42 let delal v tovarni, še danes ne more zatreti srda ob spominu na sramotne razmere, ki so pod vodstvom kapitalista Westna pritirale naše delavce do večkratnih stavk. Delavcem niso pogrele žolča samo nizke mezde, temveč tudi vsakovrstno izigravanje, zapostavljanje, poniževanje in najrazličnejše maltretiranje s strani Westnovih petolizcev — mojstrov in preddelavcev. Grobe kršitve delavskih pravic so bile na dnevnem redu. Delavce so s pogodbo sprejeli in čez nekaj dni spet odpustili brez upravičenega vzroka, ker se je pač mojstru ali preddelavcu ponudil s primerno podkupnino »zanesljivejši« in idejno sorodnejši stremuh. Takšne razmere so pač nujno privedle delavstvo v stavke. Prva stavka je izbruhnila leta 1898 — dve leti po ustanovitvi tovarne. Takrat je delalo v tovarni 74 delavcev, zaradi slabih delovnih razmer in nizkih mezd (urna mezda je znašala 2,34 krone) je zapustilo delo 68 delavcev. Vodja te stavke je bil tovariš Kač. Leta 1920 je bila v tovarni dvodnevna protestna stavka zaradi dogodkov na Zaloški cesti v Ljubljani (stavka železničarjev, kjer je bilo 9 ustreljenih). Dve leti kasneje je bila 11 tednov trajajoča stavka zaradi prenizkih mezd. Obe stavki je vodil tovariš Franc Svetek, brat Andreja Svetka, direktorja Železarne Štore. Stavkajočim so le neznatno izboljšali delovne pogoje oziroma plače.

Vztrajna enotnost delavcev, združenih v sindikatu, je s stavko v letu 1933 že rodila vidne uspehe. V emajlirnici je mojster Kresnik na vsak korak iskal vzroke, koga bi lahko predlagal za odpust, da bi pripravil mesto svojim podkupovalcem. Nataknjen kot je navadno bil, se je ustavil pri dveh ženskah in jih odredil za delo pri lijakih. Ženi, povsem nevešči tega dela, sta se hoteli upreti tej odločbi, vendar ju je Kresnik prisilil k serijski izdelavi lijakov. Ko sta imeli pred seboj že precejšen kup »spačkov«, ju je ustavil in opozoril predpostavljene na nepravilno delo. Jasno, da je Westen v tem delu videl takoj opravičljivi vzrok za takojšnjo odpustitev delavk. Toda delavci so se znova postavili po robu, začeli stavkati in zahtevali, da ostaneta ženi v tovarni. Westen je pristal na zahtevo in tovarna je spet stekla. Ker pa je Kresnik začel znova izzivati, so delavci znova sklicali sestanek in zahtevali, naj dajo Kresnika v moški oddelek. Tudi to jim je šef obljubil, vendar je svojega prijateljčka vtaknil neopazno k nočni izmeni, kjer se je ponovno hotel znesti nad ženami. Energične žene pa so ga zgrabile in vrgle na cesto. Westnu ni preostajalo drugega, kot da je osramočenega Kresnika namestil v moškem oddelku.

Zadnja in najburnejša stavka je bila leta 1936. Idejni in organizacijski vodja te stavke je bil že tovariš Leskošek Franc-Luka, njegov zvesti pomagač pa Kač Franc. Stavka je trajala mesec dni in jo je povzročil mojster lakirnice, neki Fleck. Mož je bil znan kot velik ženskar. Predpostavljeni so vedeli za marsikatere njegove škandale, vendar ga ni nihče klical na odgovornost. Žrtve so bile pač spet tovarniške delavke, ki so se pohotnežu uprle. Ko je ob neki priliki delavko Ogrizkovo oklofutal in obrcal, so ženske sklicale sestanek in zahtevale, da vržejo Flecka iz tovarne. Ker ga je Westen še vedno ščitil, so ženske zagrozile, da bodo lastnoročno obračunale s Fleckom, če se še prikaže v njihovi družbi. Že naslednji dan so svoj sklep tudi uresničile. Pomagal jim je ves oddelek. Moža so prignali do vratarjevih vrat in ga treščili na cesto. Ko je Westen to videl, je zahteval od Kača, naj takoj ustavi peč. Ker pa Kač tega ni hotel storiti, je ustavil peč nek drug mojster. Delavci so obsedeli vsak pri svojem delu, ko je obrat obstal. V trenutku je bila alarmirana policija in tovarno je obkolilo kakih 120 orožnikov. Vsa krivda za stavko je bila seveda na delavcih in policija je imela polne roke dela. V tovarni je stavkalo 1400 delavcev. V sosednji stavbi so jim kuhale žene in prinašale hrano v tovarno. Samo nekaj Westnovih prilizniencev je zapustilo tovarno in so raje ostali v času stavke doma.

Stavkajoči delavci so pod vodstvom tov. Leskoška imeli 7 pogajanj z vodstvom tovarne, vendar Westen ni hotel na ničesar pristati. Ko so videli, da ne opravijo ničesar z delavci in ko so zasledili, kdo vodi ta najenergičnejši upor, so tovariša Leskoška aretirali in izgnali iz Celja.

Orožniki so med stavko pretepali ljudi, teptali po ženah in jih vlačili za lase ter metali na cesto. Med stavko je po železniških tračnicah proti tovarni pripeljal vlak z vagončki materiala za tovarno. Stavkajoči delavci in delavke so zaprli vagonom pot in se vlegli na tračnice. Orožniki so vpili in priganjali strojnika, naj pelje dalje — pa čeprav po ljudeh — in vlak je že pripeljal do stavkarjev. Orožniki so še in še priganjali, vendar je strojevodja ustavil vlak, nakar so potegnili material nazaj na kolodvor.

Očividec Kač pripoveduje, da je bila to ena izmed najrazburljivejših stavk in da je bilo vse Gaberje kot ena sama fronta, polna orožnikov z nasajenimi bajoneti, polna policajev in detektivov, da je bil na cesti ustavljen vsak promet in da so legitimirali vsakega mimoidočega. Ko so Westen in njegova policija videli, da ne dosežejo ničesar niti s skrajno surovostjo, so zaprli prostore v tovarno, da žene niso mogle več prinašati hrane stavkarjem. Štiri dni so že delavci stradali, vendar niso odnehali. Ko jih ni preplašilo niti snemanje vrat in oken — da so ležali na hudem prepihu — niti brizganje vode, pomešane z drobnim peskom, so Westnovci končno obupali. Sprejeli so predloge in tudi Fleck je bil takoj odpuščen in je moral zapustiti Celje.

Kako bo kolektiv proslavil 60 let obstoja svoje tovarne

V soboto, dne 11. septembra bo ob 9. uri dopoldne slavnostno zasedanje delavskega sveta, ob 17. uri pa v prostorih Industrijske kovinarske šole v Gaberju kulturni spored, kjer bosta sodelovali društvi »Svoboda« in »Partizan«. Ob tej priliki bo tudi objava priznanj in pohval članom kolektiva in razdelitev nagrad športnim tekmovalcem. V nedeljo, dne 12. septembra pa bo v dvorani »Partizana« slavnostno kosilo za vse člane kolektiva, ki so v tovarni delali neprekinjeno 25 let.

Predstave — kot je predvideno — se bodo udeležili mnogi javni in politični delavci, med njimi prav gotovo tudi član Zveznega izvršnega sveta in poslanec tov. Franc Leskošek, ki je med tovarniškimi delavci prvi zanetil iskro upora, tako da so tovariši že takrat videli v njem zgleden lik revolucionarnega borca, ki jim je bil moralna opora v najtežjih dneh. VS.

Ne podcenjujmo tega vprašanja!

Finančno-inšpekcijski pregledi gospodarskih podjetij okraja Celje znova potrjujejo dejstvo, da so v večini večjih podjetij slabo ali nepopolno organizirana računovodstva. Analiza zaključnih računov za leto 1953 dokazuje, da so bilančne komisije izvršile ogromno bilančnih popravkov, katerih vzroke je iskati v slabi kvaliteti računovodstev. Finančni inšpektorji, ki so sodelovali pri pregledih zaključnih računov in, ki vršijo sedaj finančno-inšpekcijske preglede, ugotavljajo, da se kvaliteta knjigovodstva ne dviga, da ostaja na istem nivoju, odnosno, da se v več primerih slabša.

Računovodje se premalo zavedajo, da zavisi od vsebine njihovega dela realizacija gospodarske zakonodaje in sprovajanje novih predpisov naše ekonomike. Premalo ali skoraj nič se ne zavedajo, da so postali z novo uredbo o knjigovodstvu javni uslužbenci, ki morajo vedno in vsepovsod braniti družbene interese.

Novi gospodarski predpisi, ki dobivajo svojo obliko v letošnjem letu, zahtevajo od naših računovodij pospešeno, vztrajno delo. Zato je treba vztrajnejših in energičnejših posegov, kot jih trenutno imajo računovodje Tekstilne tovarne Prebold, Tekstilne tovarne Laško, Gradb. podj. Graditelj Celje, Mizarstvo Laško in še nekaterih podjetij. Ako v teh podjetjih ni urejeno knjigovodstvo osnovnih sredstev, ako je problematično obravnavana investicijska dejavnost, ako so nepravilnosti v obračunih družbenih obveznosti in podobno, potem je le malokje iskati vzroke v objektivnih težavah, temveč le v nedovoljni organizaciji dela, malomarnem odnosu do postavljenih nalog in v brezbrižnosti računovodij za povečanje strokovnosti podrejenih knjigovodij. Jasno je, da leži prav tako precej krivde tudi pri organih samoupravljanja, ki ne proučujejo stanje upravnega aparata in ne ukrepajo, da bi se stanje izboljšalo.

V tem pogledu bo treba pri večini podjetij storiti takojšnjo prelomnico. Finančni inšpektorji, katerih osnovna naloga je čuvanje zakonitosti vseh gospodarskih predpisov, bodo vedno z večjo doslednostjo bdeli nad delom gospodarskih organizacij, ne zgolj zato, da bi preganjali prekrške in odstopanja, ampak, da bodo uspešen in pozitiven člen v verigi našega splošnega socialističnega dogajanja.

T. S.

V Celju bo zrak zopet čist!

V SOBOTO, 11. SEPTEMBRA OB 12. URI BODO CINKARNIŠKE SIRENE NAZNANILE CELJU SLOVESNI ZAČETEK OBRATOVANJA NOVIH NAPRAV ZA PRIDOBIVANJE ŽVEPLENE KISLINE!

Končno je Celje dočakalo toliko obljubljeni in težko pričakovani dan — nič manj zaželen s strani delovnega kolektiva Cinkarne — ko bodo dokončno pričele obratovati nove instalacije za pridobivanje žveplene kisline, z dnevno kapaciteto 42 ton in, ki bodo obenem za 50% očistile celjsko ozračje žveplenih plinov. To se pravi, procent plinov, ki uhajajo neizkoriščeni v zrak se bo znižal skoraj na splošno dovoljeno ravan, oziroma bolj jasno povedano, stanje bo, ne glede na mnogo večjo proizvodnjo, boljše kot pred vojno.

V Cinkarni proizvajajo žvepleno kislino že preko 40 let in to z zmogljivostjo od predvojnih 12 ton dnevno, do današnjih 16 ton.

Za časa vojne je okupator naprave, ki so bile zgrajene 1913. leta totalno izkoriščal, toda — to je bilo zanj značilno — ni jih v redu vzdrževal. Poleg tega je uporabljal rude z močno primesjo fluora, ki je precej pripomogel, da so bile naprave ob osvoboditvi v popolnoma nerabnem stanju.

Z obnovitvijo vseh naprav proizvaja Cinkarna danes, do sobote, 11. septembra 1954 s staro izrabljeno in neekonomično instalacijo, kot je že rečeno, 16 ton dnevno. Toda z vsako tono povečane proizvodnje surovega cinka se je — jasno — sorazmerno večala tudi množina žveplenih plinov, ki jih stare naprave niso mogle izkoristiti in so uhajali ter uhajajo, le do 11. septembra 1954! — neizkoriščeni v ozračje.

Da je bil potreben dvig proizvodnje cinka, in zakaj je bilo to nujno, ni potrebno posebej poudarjati.

Posebej pa je potrebno podčrtati, da je vodstvo Cinkarne skozi vsa povojna leta iskalo pot in možen način, kako bi se proizvodnja žveplene kisline, ki predstavlja za celo vrsto industrije osnovno surovino, dvignila, oziroma, kako bi se nekoristno uhajajoči in ozračje okužujoči žvepleni plini, izkoristili.

Že leta 1946 so odšli prvi strokovnjaki na študij žveplene kisline v kemične tovarne Šabca in Kruševca, kjer so dobili tehnično osnovo za nadaljnji študij, ter izdelali idejne projekte za proizvodnjo žveplene kisline. Da pa ni prišlo takrat do realizacije, je kriva finančna in tehnična preokupiranost Cinkarne na obnovi obstoječih naprav, in izgradnji šestih novih destilacijskih peči, pražilnice, kot je kriva informbirojevska blokada, ki ni dovolila večjih investicij.

Tako je minilo nekaj let.

Leta 1953 je pa odločil Gospodarski svet LRS, da se zgradi kot prvo etapo nova naprava za žvepleno kislino po stolpnem procesu s kapaciteto 60 ton dnevno, in s tem postavi novi eri točno terminiran začetek. Podpisana je bila pogodba s firmo Petersen iz Wiedsbadena, ki je dobavila vse potrebne tehnične projekte.

Gradnja sedanje naprave predstavlja v bistvu kompleks gradenj, ki so neposredno povezane s samo produkcijo žveplene kisline. Sem spada naprava elektrostatičnega čistilca z vsemi plinovodi, nova vodarna ob Voglajni z novim vodovodnim omrežjem za metalurške in kemične obrate, povečava tovarne za superfosfat, prestavitev visokonapetnostnega voda in gradnja novega voda iz nove transformatorske postaje v Selcah itd. Da ne govorimo o tem, da narekuje nova naprava nujno modernizacijo pražilnih in aglomeracijskih naprav, ki bodo poleg boljšega praženja omogočile tudi 100% izkoriščanje naprave same.

Kot je že napisano, bo nova naprava izkoriščala 50% žveplenih plinov in producirala 42 ton žveplene kisline dnevno.

Sama gradnja se je pa zaradi izredno težavnega fundiranja temeljev — izvajalec je bilo gradbeno podjetje »Beton«, ki je svoje delo izvrstno opravilo — zavlekla za cela 2 meseca. Cela zgradba naprave počiva na 15 betonskih vodnjakih, globokih po 9 metrov. Po preteku 16 mesecev pridnega in vztrajnega dela je bila celotna naprava z elektro filtrom in drugimi vzporednimi napravami dograjena in je bilo prvo poizkusno obratovanje izvršeno že v prvih dneh letošnjega septembra.

Pri gradnji je bilo porabljenih okoli 6000 ton raznega gradiva, ter je bil uvožen le tisti material, ki ga ni bilo moči izdelati doma, kot elektrofilter sam, specialne črpalke za kislino, merilni aparati in slično. Vsa dela so izvršili domači strokovnjaki.

Ko bo torej 11. septembra ob 12. uri slovesni začetek pogona novih naprav — in s tem obenem konec pritožb okolišnega prebivalstva nad cinkarniškim blagoslovom — želimo kolektivu obratov pražilnice in žveplene kisline mnogo uspehov v proizvodnji, ki pomeni važen člen v delu jugoslovanske industrije.

Nova velika in impozantna zgradba pa bo ponos Celju in Cinkarni.

39. svetovni kongres esperantistov v Haarlemu

V začetku avgusta letos je bil v glavnem mestu severne Holandije devetintrideseti svetovni kongres esperantistov. Kongresu je prisostvovalo okrog 2500 udeležencev iz 39 držav.

Kongres so oficielno pozdravili zastopniki Avstralije, Japonske, Meksike, Švice, Švedske, Norveške, Nove Zelandije, Brazilije itd. Prinesli so pozdrave iz svojih dežel in želeli kongresu mnogo uspehov.

Kongres je otvoril ministrski predsednik Holandije dr. Willem Drees in v svojem slavnostnem govoru želel gostom prijetno bivanje v Holandiji; govoril je o posebnostih svoje dežele, posebno o velikih delih na izsuševanju Južnega morja. O esperantskem kongresu pa je dejal: »Po svojem značaju se vaš kongres razlikuje od drugih mednarodnih kongresov, kjer se razpravlja o določenih temah; na teh je jezikovna različnost zapreka za tekoče in določeno razpoloženje in čestokrat ustvarja neenakost med udeleženci. Ob takih prilikah je jezik faktor, ki prinaša nezaželene težkoče. Na vašem kongresu pa je tema jezikovni problem, a jezik, ki ga uporabljate, za vse enak in dobro obdelan — kar ustvarja tesno povezavo med narodi. Tudi jaz sem se bavil z esperantom, preizkusil njegovo enostavnost in lahkoto učenja, toda moje delo me preveč okupira in ne morem najti prilike za vaje v govoru. Seveda pa še vedno pripadam k navdušenim simpatizerjem mednarodnega jezika. V svojem delu v mednarodnih odnosih si pomagam z enim od tujih jezikov, ki sem se jih učil, ko mi holandščina ne zadostuje. Zato toliko bolj razumem, kolike težkoče imajo voditelji v mednarodnem življenju, ki sicer obvladajo enega ali več jezikov večjih narodov. Gotovo bi že bil čas, da bi sprejeli esperanto kot splošni mednarodni jezik, da bi tako zavzel mesto, ki ga zasluži. — Esperanto ima važen pomen tudi v vlogi prijateljskega sporazumevanja preprostih ljudi različnih narodnosti izven oficielnih kongresov. Preseneča me, kaj vse se da doseči z esperantom v delavskih krogih — brez znanja tujih jezikov večjih narodov — ki so z uporabo esperanta uspeli pridobiti prijateljske odnose na vsem svetu.«

Obolevanja in nesreče pri delu v večjih podjetjih v Celju in okolici

HTZ komisija pri Zavodu za socialno zavarovanje v Celju na mesečnih delovnih sejah poleg drugega tudi redno proučuje statistične podatke o obolevanjih in nesrečah pri delu v večjih podjetjih. Objavljamo podatke za prvo polletje letošnjega leta za 16 večjih podjetij, ki zaposlujejo vsako nad 300 delavcev. V teh 16 podjetjih z okoli 12.000 zavarovanci je bilo v prvi polovici letošnjega leta 7452 obolenj, trajajočih skupno 113.669 dni. Z drugimi besedami povedo te številke, da je povprečno vsak delavec teh podjetij boloval v prvih šestih mesecih tega leta skoraj 10 dni ali da je bilo dnevno v bolniškem staležu 631 zavarovancev. V primeri z letom 1953 so obolenja skoraj povsod številčno in odstotno porasla. Medtem ko je bil lani povprečni odstotek izgubljenih delovnih dni na področju Zavoda za socialno zavarovanje Celje 4,45% (kar je približno jugoslovansko povprečje), znašajo izgubljeni delovni dnevi teh 16 podjetij letos 5,26%. Visoko število obolenj ne kažejo samo podjetja, kjer zavarovaci delajo v razmeroma težkih in slabih higienskih prilikah ali prihajajo daleč na delo, temveč dosegajo visok odstotek izgubljenih delovnih dni tudi nekatera podjetja, ki bi jih po delovnih prilikah lahko smatrali za lažja (Toper Celje). Najvišji odstotek izgubljenih delovnih dni zaradi obolenj splošno izkazuje Steklarna v Rogaški Slatini (6,83% — sicer ima le 288 obolenj, ki pa pri 6763 bolniških dneh vsako znese povprečno nekaj nad 23 dni). Za njo se zvrstijo Železarna Štore (6,61%), Rudnik Zabukovca (6,11%), Rudnik Laško (5,89%), Lesna industrija Savinja Celje (5,82%), Toper Celje (5,52%), Konus v Slovenskih Konjicah (5,43%), Beton Štore (5,31%), Cinkarna Celje (5,05%), Beton Celje (5.02%), Tovarna keramičnih izdelkov Liboje (4,88%), Tovarna kovanega orodja Zreče (4,74%), Tekstilna tovarna Prebold (4,42%), Savinjska tovarna nogavic Polzela (4,29%) in končno Tovarna emajlirane posode v Celju (3,93%).

Glavna naloga HTZ komisije je pravzaprav organizacija higiensko tehnične zaščitne službe za preprečevanje nesreč pri delu. Kljub velikemu prizadevanju v tej smeri, kljub ustanavljanju obratnih HTZ komisij po vseh večjih podjetjih je še vedno število poškodb pri delu veliko, med njimi tudi težjih nesreč. V 16 podjetjih je bilo v prvi polovici letošnjega leta 1253 nesreč pri delu, izmed katerih je vsak primer pri skupno 19.723 bolniških dneh zahteval povprečno 16 dni zdravljenja. To pomeni, da je bilo v teh 16 podjetjih dnevno 110 delavcev zaradi poškodb pri delu v bolniškem staležu. Največji odstotek izgubljenih delovnih dni zaradi nesreč pri delu je imela Železarna v Štorah (179 nesreč in 3734 bolniških dni, kar znaša 1,31% vseh delovnih dni). Za njo se razvrste Rudnik Laško (120 nesreč, 1,26%), Lesna industrija Savinja Celje (72 nesreč, 1,20%), Rudnik Zabukovca (138 nesreč, 1,14%), Beton Celje (107 nesreč, 1,10%), Cinkarna Celje (126 nesreč, 1,08%), Tovarna kovanega orodja Zreče (94 nesreč, 1,04%), Steklarna v Rogaški Slatini (63 nesreč, 0,96%), Beton Štore (56 nesreč, 0,92%), Metka Celje (58 nesreč, 0,78%), Tovarna emajlirane posode v Celju (177 nesreč, 0,75%), Konus v Konjicah (26 nesreč, 0,61%). V ostalih podjetjih je bilo število nesreč le neznatno. Preseneča zlasti veliko število nesreč v Metki, ki je tudi lani presegala republiško povprečje.

V konjiški občini bo vsak volivec seznanjen o pomenu in vlogi bodoče komune

Vprašanje komune in priprave za Ostrožno — to sta bili osnovni dve točki, ki so jih konjiški komunisti obravnavali na svoji zadnji občinski konferenci. Razveseljivo je bilo dejstvo, da se je konference razen članov ZK udeležilo tudi precej nečlanov, kar je znak njihovega zanimanja za delovanje komunistov.

O sami komuni je bilo v okolici Konjic zadnje čase že precej govora in vse kaže, da bo mesto samo njen bodoči sedež. Vendar pa po mnenju konjiških komunistov niso tolike važnosti bodoče meje in vasi, ki bodo k tej komuni spadale, temveč je zdaj poglavitna politična naloga, da znajo pravilno usmeriti celotno razpravo na terenu med volivci. Posamezniki, ki našega celotnega razvoja ne poznajo, skušajo to tolmačiti na svoj način in s tem seveda speliati vodo na svoj mlin. Tako se tu in tam slišijo govorice, da pride v Konjice zopet okraj, drugi vedo, da bodo tako velike občine preobsežne in njihov center preoddaljen od volivcev (čeprav bodo na sedežih sedanjih občin ostali matični uradi, ki bodo izdajali tudi razna potrdila, ki jih državljani potrebujejo vsak dan). Seveda imajo take govorice svoj namen, da bi volivce odvrnile od osnovne razprave.

Da bi bila razprava o tem tako važnem vprašanju pravilno usmerjena, je konferenca sprejela več predlogov in sklepov. Ljudski odbor mestne občine bo v prvi polovici prihodnjega meseca sklical zbore volivcev po vaseh, še pred tem pa se bodo sestali vaški odbori SZDL in člani ZK, tako da bodo ti sestanki tudi politično dobro pripravljeni. Pri tem jim bodo pomagali tudi funkcionarji iz občinskih političnih forumov. Podobni sestanki bodo tudi v podjetjih in tovarnah. Na ta način bodo do konca septembra že lahko zbrali zaključke zborov volivcev in iz drugih sestankov s predlogi državljanov o teritoriju, ki naj bi ga zajemala bodoča konjiška komuna, pa tudi o tem, kakšne pristojnosti naj bi imela.

L. V.

Kako naj bi izgledala bodoča kozjanska komuna

Kakšna bo nova teritorialna razdelitev v zvezi z ustanovitvijo komun, bodo odločali volivci po občinah sami. Zato mora biti vsak volivec seznanjen z namenom bodoče komune, o njeni pristojnosti na gospodarskem, kulturnem in političnem področju.

Kozjansko področje je izrazito kmečki predel, ki nosi breme zaostalosti še iz bivše Jugoslavije. Nekateri so mnenja, da zaradi zaostalosti za enkrat še ne kaže ustanoviti na Kozjanskem samostojne komune. Vendar so mnogi volivci mnenja, da je to ozemlje zemljepisno tako povezano med seboj, da ga gospodarsko in politično ni mogoče razdeliti.

Analiza je pokazala, da bosta v celjski skupnosti komun visoko aktivni le dve komuni, to je savinjska in celjska, prva zaradi močnega kmetijstva in dokaj razvite industrije, druga pa zaradi močno razvite industrije, ki je skoncentrirana v Celju. Vse ostale komune pa bodo več ali manj odvisne vsaj v začetku tudi od pomoči, ki jim jo bo nudila okrajna skupnost komun. Zato je nesmiselno, da bi prav kozjansko področje bilo razdeljeno, saj se morajo upoštevati tudi geografski pogoji ter skupno stremljenje tega predela, da se dvigne iz zaostalosti ter se v bodočnosti s povečanjem narodnega dohodka tudi osamosvoji. Ker pogojev za industrijo najbrž na Kozjanskem ne bo tako kmalu, se bo treba predvsem orientirati na dvig kmetijstva, predvsem živinoreje, sadjarstva in vinogradništva.

To bi bila predvsem perspektiva razvoja na Kozjanskem in ta razvoj bi družil te sedaj zaostale kraje v eno celoto, kjer bi proizvajalec-kmet v bodoči komuni samostojno odločal o gospodarskem razvoju.

Iz teh razlogov se tudi volivci na Kozjanskem ogrevajo za samostojno komuno, ki bi naj izgledala približno takole:

Sedež komune naj bi bil v Kozjem. Občini Polje ob Sotli in Podčetrtek naj bi ne spadali k šmarsko-rogaški komuni, temveč h kozjanski, ker imajo dosti bliže do Kozjega kot v Šmarje. Priključitev h Kozjemu žele zlasti vasi Sela, Pecelj in Virštanj iz občine Podčetrtek ter prebivalci občine Polje. K tej komuni bi se v celoti priključila tudi občina Lesično. Tudi prebivalci občine Podsreda in Bistrica ob Sotli se zavzemajo za priključitev k kozjanski komuni.

V tem primeru bi bila kozjanska komuna izrazito kmečka, precej velika in s skupnim ciljem: dvigniti se čimprej iz zaostalosti z izboljšanjem kmetijstva. Komuna bi imela preko 10.000 prebivalcev in preko 15.000 ha zemljišč.

Vse te okolnosti bodo morali volivci, ko bodo na sestankih o tem razpravljali, upoštevati. Vsekakor pa se bodo odločili tja, kjer bodo videli večje možnosti za razvoj in skupne interese.

Kdo naj nosi odgovornost za neupravičeno prejemanje otroških doklad?

V Slovenskih Konjicah je bila pretekli teden tretja redna skupščina Podružnice socialnega zavarovanja. Z udeležbo navzočih odbornikov ne moremo biti preveč zadovoljni, saj jih je manjkalo skoraj polovica, malo od teh pa jih je bilo upravičeno odsotnih. Skupščina je zato predlagala sindikalnim podružnicam, ki so jih izvolile, da zahtevajo od njih obračun dela. Tudi nadzorni odbor se z delom ne more kaj prida pohvaliti, saj se zelo neredno sestaja.

V razpravi so načeli številna vprašanja s področja zavarovanja in dela podružnice. Med drugim so ugotovili, da je število bolnih še vedno precejšnje v podjetjih, vendar pa so že vidni uspehi konference, ki jo je sklical sindikalni svet po tem vprašanju v mesecu maju. S številom bolnih rasejo seveda tudi izdatki za bolnišnice, za hranarino itd., tako da so v petih mesecih letošnjega leta presegli vsoto osmih milijonov dinarjev. Za zdravila na recepte, ki jih je bilo izdanih 3618, kar je približno na vsakega zavarovanca po eden, pa je bilo treba plačati 404.000 din. Bolniška kontrola pa je od 1078 obiskov na domovih ugotovila, da se 82 bolnikov ni ravnalo po bolniškem redu in so bili zaradi tega izločeni iz staleža. Delegati skupščine iz zreške tovarne pa so povedali tudi nekaj stvari okoli otroških doklad, ki morda niso osamljene.

V tovarni je bilo zaradi otroških doklad šest revizij, ki so pregledovale dokumente upravičencev do prejemanja doklad. Pri revizijah so bili vedno isti ljudje. Toda prišla je sedma revizija in ta je našla to, kar je skoraj neverjetno. Ugotovila je namreč nekaj nepravilnosti pri dokumentih in seveda s tem tudi ovrgla delo prejšnjih šest revizij. Posledice tega so seveda jasne in razumljive. Tisti, ki je na ta način prejemal otroške doklade na podlagi zakonite odločbe in po pregledu šestih revizij, jih mora seveda vrniti. To pa je težko storiti, saj jih vsak kar hitro porabi, čim jih dobi. Pri tem pa nastane vprašanje, kako je delalo prvih šest revizij, ki so za svoje delo vendar morale odgovarjati. Še teže pa je to za upravičenca, ki v dobri veri, da ima vse dokumente v redu, naenkrat izve, da je doklade neupravičeno prejemal. S tem pa seveda nehote izgubi zaupanje v organ, ki mu je izdal odločbo in tudi v revizijo.

Pri takih primerih sicer ni izključeno, da je kdo dal napačne podatke in s tem prišel do doklad. Možno pa je, da je nek urad izstavljal nepravilna potrdila.

L. V.

Odkritje spominske plošče in grobnice padlim mladincem na Gneču pri Gorenjem

V okviru proslave »Štajerska v borbi« je bila preteklo nedeljo na Gneču pri Gorenjem prav lepa spominski svečanost. Okrajni komite LMS Šoštanj je namreč uredil skupno grobnico ter postavil spominsko ploščo, posvečeno spominu 28 neznanim padlim borcem III. bataljona SNOUB »Mirka Bračiča«, ki je v začetku meseca decembra 1944 branila okupatorju dostop na osvobojeno ozemlje Zgornje Savinjske doline. Na odkritje je prihitelo skoraj 1000 ljudi, v pretežni večini mladinci in mladinke ter ostali prebivalci, ki so se na ta način oddolžili spominu padlih.

Na slovesno odkritje spominske plošče so številni mladinci in mladinke prihiteli že v soboto. Taborniki celjske »Metke« so zakurili ogenj, okoli katerega je posedla mladina, stari borci-partizani pa so pripovedovali spomine iz časov NOB. V nedeljo so prihiteli še ostali prebivalci ter gostje, med njimi tudi člani OK LMS iz Celja in Maribora. Poleg ostalih so odkritju prisostvovali prvoborec Tone Ulrih - Kristl, ljudska poslanca Jakob Žen in Franc Podvratnik ter predstavniki oblasti in množičnih organizacij. O borbi mladine v času pred vojno, posebno pa v času NOB, je govorila prvoborka teh predelov Atena Ulrih.

Po govoru je član predsedstva LMS Franček Mirtič odkril spominsko ploščo ter jo skupno z grobnico predal v varstvo občini Mozirje, predstavniki oblasti, množičnih organizacij in mladinskih aktivov pa so položili številne vence.

OBIŠČITE veliko zgodovinsko razstavo v Ljubljani

V razstavnih prostorih Narodne galerije je še vedno odprta velika zgodovinska razstava »Klasicizem in romantika na Slovenskem«. Razstava je zbrala slike, risbe in grafične liste slovenskih umetnikov iz dobe približno 1800—1870. Klasicizem predstavljata tudi izven Slovenije znana umetnika Fr. Kavčič in L. Janša z oljnimi slikami, risbami in bakrorezi. Med razstavljenimi umetninami so tudi Langusovi, Tominčevi in Strojevi portreti znamenitih osebnosti iz dobe slovenskega narodnega preporoda, med njimi Prešeren, Čop, Vraz, dr. Crobath z ženo, Luiza Pesjakova, župan Ambrož, Primičeva Julija itd. Med slikami jih je več, ki doslej sploh še niso bile javno razstavljene. Zanimive so tudi pokrajinske slike A. Karingerja, posebno pa gorske panorame našega koroškega rojaka Marka Pernharta.

Razstava, ki predstavlja skrbno izbran prerez klasicističnega in romantičnega umetniškega ustvarjanja pri Slovencih, je torej zanimiva tudi s kulturno-zgodovinskega stališča. Obisk te zares reprezentativne in poučne historične razstave je zelo primeren za srednješolsko mladino.

Da bi si dijaki ljubljanskih in drugih srednjih šol lahko ogledali razstavo, jo je uprava Narodne galerije podaljšala tako, da bo razstava dokončno zaprta dne **20. septembra.** S tem bo omogočeno tudi dijakom, da obiščejo to zanimivo prireditev.

Na željo preskrbi Narodna galerija tudi strokovno vodstvo. Obrniti se je vsaj dan prej pismeno na upravo Narodne galerije, Prežihova 1 ali pa ustno oziroma po telefonu štev. 21-765 ali 21-570.

Za dijake znaša skupinska vstopnina 5 din za posameznika.

Iz Celja...

Razstava, ki si jo je vredno ogledati

To sredo — 1. septembra — je agilno celjsko Društvo esperantistov odprlo v dvorani »DIT« v Mestni hranilnici svojo propagandno razstavo. Na zelo okusen in pregleden način je razstavilo vse, kar more ilustrirati nad vse praktičen in kulturnopolitičen pomen mednarodnega jezika. To so fotografije o esperantskem delovanju doma in na tujem, grafikoni, časopisi in predvsem učbeniki in najraznovrstnejša druga literatura. Ta je zlasti zastopana z esperantskimi prevodi številnih del svetovne leposlovne literature, domačih in tujih političnih tekstov ter z bogatim izborom vsakovrstne praktične strokovne literature — od zemljepisnih priročnikov, zgodovin in mehanik do trgovske korespondence. Posebno mesto je posvečeno še esperantu v službi mednarodnega turizma. Razstava tedaj v celoti podpira potrebo po nadaljnji razširitvi esperanta med vse sloje delovnega ljudstva doma in po svetu, skratka po uvedbi v vsakdanjo prakso. Že sedaj — tako kaže statistika — si ljudje prisvajajo esperanto v 40% s samoukom, v 54,2% preko tečajev, medtem ko odstotek prisvajanja s poukom v šoli še ni zadovoljiv; znaša komaj 1,6%.

Razstavo je ob prisotnosti okrajnih in lokalnih prosvetnih funkcionarjev odprl društveni tajnik tov. Mato Dobčnik. — Prireditelja in goste pa je pozdravil predsednik Esperantske lige Slovenije tov. Peter Zlatnar. Med drugim je pokazal na pomen esperantskega jezika kot enega najbolj posrečenih pomagal pri uresničevanju načel mednarodne nacionalne enakopravnosti in miroljubnega sožitja. Esperanto, je dejal, je postal — sodeč po bogastvu esperantske literature — že živ jezik, ki je sposoben sprejeti vse tiste družbene naloge, ki povezujejo narode vsega sveta na vseh področjih političnega, gospodarskega in kulturnega življenja v veliko in enakopravno družino. Odklonilno stališče do tega mednarodnega jezikovnega gibanja pomeni tedaj le neinformiranost ali pa nasprotstvo do načel mednarodnega napredka in sodelovanja.

Govorniku sta se s posebnimi pozdravi pridružila še zastopnica beograjskih esperantistov in zastopnik delavske esperantske zveze.

Že ob otvoritvi je bilo kazno, da si bo razstavo ogledalo veliko število ljudi.

Kot dopolnilo k razstavi moramo omeniti še brošurico »Celjski esperantisti 1954«, ki jo je društvo izdalo pod uredništvom tov. Ferda Zavška. Lepo in z močnim turističnim poudarkom opremljena brošurica nas seznanja s plodnim delom celjskih esperantistov in velepomembnim poslanstvom esperanta.

G. G.

PAVČU BLAZNIKU V SPOMIN

4. septembra smo se za vedno poslovili od mladega abiturienta celjske I. gimnazije Pavča Blaznika, sina dr. Pavleta Blaznika, znanega celjskega šolnika in uglednega znanstvenika. Pavč je v nedeljo, 29. avgusta plezal na vsezgodaj eno smer v Rinkah, nato pa je s soplezalcem Svetom vstopil v dokaj znano Szalay-Gerinovo grebensko smer v Turski gori, ki je skoraj ves čas vidna planincem na zavarovani poti skozi Turski žleb. Ne dolgo po vstopu je Pavču v krušljivem terenu spodrsnilo, sledil je tragičen padec, pri katerem je mladi plezalec dobil težje poškodbe. Kljub naglemu reševanju — že naslednji dan v ponedeljek zjutraj je bil ponesrečenec v celjski bolnišnici — je Pavč poškodbam 2. septembra podlegel.

Pogreb je pokazal, kako je celjska javnost cenila mladega športnika in kako je sočustvovala s težko prizadeto družino. Pavč je v juniju 1954 z odličnim uspehom maturiral in se je nameraval posvetiti geodeziji. Kot učenec je bil sošolcem zgled temeljitosti ter vztrajnosti, ljubezni do učenja in znanja. Bil je izredno dober tovariš, vesel, ljubezniv in kljub svojim lepim uspehom nad vse skromen. Na gimnaziji je bil poleg tega organizator športnega življenja kot aktivni član AD Kladivarja in Smučarskega društva. Že kot šestošolec je izdajal lastno alpinistično glasilo in vodil planinsko skupino, ki ji je dal ime po Joži Čopu. Zadnje leto je vstopil v AO pri celjskem planinskem društvu in pokazal takoj izredne sposobnosti. Odlikovala ga je nesebična, plemenita ljubezen do gora, v katere ni zahajal zaradi častihlepja, marveč iz veselja in ljubezni do narave. Čeprav mlad, je na svojih dijaških potih spoznal že skoraj vse gorate predele naše domovine. Vsi, ki smo ga poznali, smo cenili njegove duševne in telesne sposobnosti, ob njegovi tragični smrti pa smo še bolj občutili bridko izgubo, ki je zadela družino in mlado intelektualno sredino.

»LJUDSKI ODER« OTVARJA SEZONO V PROSLAVO »ŠTAJERSKA V BORBI«

Mnogo prej kot je običajno za gledališča, zlasti za amaterska, so se amaterji Ljudskega odra pod režijo Cvetka Vernika zbrali k postavitvi drame hrvatskega pisatelja Slavka Kolarja: Sedmorica v kleti.

Delo je doživelo svojo premiero že pred leti na odru Hrvatskega narodnega gledališča v Zagrebu. Takrat je bila ta sicer socialna igra vezana na določeno meščansko familijo, a vendar fragment iz epopeje naše preteklosti, imenovana kot eden najvrednejših prispevkov sodobni hrvatski dramatiki. Hkrati s tem je bilo njenemu avtorju Slavku Kolarju priznano, da je z njo spisal najboljše strani svoje proze. In v resnici v delu nastopajo liki, ki sodijo po svojem orisu med najboljše dramske like najmlajše hrvatske dramatike.

V igri bo pod Vernikovo režijo nastopilo nekaj novih amaterjev, kar bo privlačnost dela nedvomno povečalo. Sceno je zasnoval Tone Zorko. Igro uprizarja Ljudski oder v proslavo »Štajerske v borbi«, in sicer *prvič 16. septembra, drugič pa 18. septembra, obakrat ob 20. uri.* Gledališka blagajna bo odprta od srede dalje, dnevno od 16. do 18. ure.

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU

Predavanje **Štajerska v borbi** bo v četrtek, dne 16. septembra 1954 ob 19,30 v Narodnem domu. Predaval bo državni sekretar za notranje zadeve tov. Mitja Ribičič. Tudi z udeležbo na tem predavanju se bomo pripravili na slavnostne dni na Ostrožnem. Vsi vljudno vabljeni!

PREŽIVELI BORCI IN AKTIVISTI CELJSKE ČETE SE BODO V NEDELJO SESTALI

Preživeli borci Celjske čete bodo v nedeljo napravili enodnevni izlet v kraje, kjer se je četa ustanovila in je imela svoja oporišča. Spotoma bodo obiskali znance na terenu, obnovili dogodke iz prvih dni borbe, da ne bodo popolnoma pozabljeni.

Zbrali se bodo 12. septembra od osme do devete ure dopoldne v Štorah v gostilni Špacapan. Od tu bodo nadaljevali pot na Svetino in še kam.

Borci, ki ta izlet organizirajo, vabijo še posebej vse, ki so bili v prvih dneh borbe povezani s Celjsko četo, se v njej borili ali izvrševali politične naloge na terenu, da se tega izleta sigurno udeležijo. Pripravljalni odbor se kljub najboljši volji ne more spominjati vseh, zlasti pa ne imen. Vsak zase pa ve in naj se pridruži skupini na izlet.

PRAVICO PRODAJANJA NA OSTROŽNEM IMAJO SAMO TISTA PODJETJA, KI SO SKLENILA S PRIPRAVLJALNIM ODBOROM PISMENE POGODBE

Pripravljalni odbor oziroma tehnični štab je zgradil na Ostrožnem veliko število paviljonov, nekateri pa so še v gradnji. Ti paviljoni niso bili zgrajeni zato, da bi ostali nezasedeni, poleg njih pa bi posamezna podjetja postavljala pravcati semenj raznih stojnic in šotorov. Paviljoni so bili zgrajeni enotno, da bo ves prostor dajal urejen estetski videz. Poleg tega narekujejo še druga dejstva nujnost, da bo vsa trgovina in prehrana urejena po načrtu. Higienski predpisi za tako veličastno proslavo terjajo previdnost. Predvideno je, da bo na vsakih 10 paviljonov v dneh proslave služboval po eden inšpektor, kar bo popolnoma onemogočilo razne mahinacije, prodajo nezdravih živil in pijač in — če hočete — tudi morebitne »krstitve«.

Pripravljalni odbor je zategadelj odločil, da bo dovolil pristop na Ostrožno samo tistim podjetjem, ki imajo sklenjene pismene pogodbe, ki vedo za red in so pripravljena podvreči se predpisom. Vse morebitne »črne prodajalce« bo odbor dal odstraniti in njih blago, če ne bo šlo drugače, tudi zapleniti.

Predvsem je pa treba razumeti, da proslava, kakršna je Ostrožno, stane prireditelje veliko denarja, zato je tudi pravilno, da so paviljoni, ki gotovo niso zastonj, tudi izkoriščeni.

NOVI LOKALI V CELJU

V nekaj dneh bo zopet odprta nova trgovina s čevlji »Alpina« Žiri. Res, v kratkem času je »Alpina« Žiri adaptirala zanemarjen lokal, ki je bil večkrat v spotiko v časopisih, to je bivše skladišče v Prešernovi ulici 12. Iz tega skladišča je »Alpina« Žiri adaptirala lep lokalček. Ime »Alpina« Žiri nam jamči, da bodo prodajali v tem lokalu res dobro obutev, predvsem specialno izdelavo vseh vrst poznanih Žiri gojzerjev. V Žireh je bilo rojstvo čevljarstva. Skoraj v vsaki hiši so bile včasih male čevljarske delavnice. Iz teh delavnic je nastala po osvoboditvi res moderna tovarna, ki uživa po svoji izdelavi svetovni sloves. Sedaj imamo v Celju že 6 trgovin s čevlji. Odprti bosta še dve novi, in sicer bo »Proleter« Beograd adaptiral na Tomšičevem trgu lokal krojača Ozvalda, »Peko« II, ki se mora preseliti iz Prešernove ulice 8, pa bo adaptiral Mohorjevo skladišče v Stanetovi ulici. Dosedanji lokal »Peko« II se preseli na Trg V. kongresa v dosedanji lokal »Varteks«. Tako ne bodo v Prešernovi ulici samo trgovine s čevlji. Upajmo, da bo tako nastala velika konkurenca in tudi boljša izbira, kot je bila doslej.

TUDI NA JOŽEFOVEM HRIBU SE PRIDNO PRIPRAVLJAJO NA OSTROŽNO

Kakor na ostalih terenih se tudi na Jožefovem hribu pridno pripravljajo, da bo udeležba s terena na Ostrožnem čim večja. Računajo, da bo odšlo tja nad 1000 oseb. Pa tudi doma mora biti v slavnostnih dneh vse v najlepšem redu. Na sestankih aktivistov je bilo sklenjeno, da bodo počiščena pota in ceste, dvorišča in vrtovi. Hiše bodo primerno okrašene. Aktivisti so po vseh hišah pregledali, kako je z zastavami. Vsaka hiša mora imeti dostojno zastavo. Stare, obledele zastave ne bodo smele viseti. Po primernih znižanih cenah si vsak lahko nabavi zastavo v Tovarni perila ali v Ljudskem magazinu. Na terenu je bilo prodanih 200 značk. Da število na terenu prodanih značk ni večje, je vzrok v tem, ker je teren skoraj izrazito delavski in je velika večina značke kupila že na delovnih mestih pri sindikatih in se tako računa, da znaša število v celoti prodanih značk okrog šest sto. V soboto na večer pred proslavo bosta na Jožefovem hribu gorela dva kresova.

DVE NEPOTREBNI LUŽI SREDI MESTA

Na Titovem trgu stoji med dvema cvetličnima gredicama vodnjak, pač deloma v okras, deloma pa zato, da bi si žejen popotnik ugasil žejo. To zdaj ni mogoče, ker je priprava za pitje pokvarjena že od spomladi, pipa pa ni pripravna za pitje. Prešerni dečko vrh vodnjaka z goskama pod pazduho pa neumorno toči dragoceno osvežilo v spodaj nameščeni tolmun, ki pa je tudi že od spomladi zamašen, tako da voda teče čez rob na pločnik, kjer iz dneva v dan stoji luža. Res je, otrokom — pa celo odraslim ljudem — ne bo nikoli mogoče popolnoma preprečiti, da ne bi metali peska v tolmun, ki naposled zamaši odtočne luknjice, prav tako pa je res, da bi nekdo, ki mu je zaupana skrb za take naprave, to nevšečnost večkrat lahko odpravil. — Druga prav taka nevšečna luža, ki se je mora izogibati na stotine mimoidočih, je nastala na vogalu Gubčeve ulice ob Narodni banki. Pri izravnavi temelja ulice je na tistem mestu nastala vdolbina, pač zaradi prepičlo nasutega gramoza, med dvema kanalskima mrežama, tako da voda ne more vanje. To mesto bo neobhodno treba popraviti.

V TOVARNI PERILA V CELJU

so zaprli te dni vratarja L. K. in njegovo ženo. Osumljena sta, da sta v tovarni že delj časa vršila tatvine. Pri hišni preiskavi so našli več ukradenega blaga, sukanca, pa tudi večji znesek gotovine. Podrobnosti o tem bo ugotovila preiskava.

VPISOVANJE V JEZIKOVNE IN DRUGE TEČAJE LJUDSKE UNIVERZE V CELJU

Tudi letos prireja LU v Celju jezikovne in druge tečaje. Vsem, ki se žele učiti kakega tujega jezika ali se izpopolniti v znanju materinščine, je to v jezikovnih tečajih LU najugodneje omogočeno.

Vpisovanje se vrši dnevno v pisarni učiteljišča v dopoldanskih urah in v Centralni ljudski knjižnici med uradnimi urami. Ob vpisu plača vsak prijavljenec 50 din vpisnine in učnino za prvo polletje v znesku 480 din. Vsak tečaj ima tedensko po dve učni uri pouka v dnevu, ki je udeležencem najugodnejši. Omogočeno bo učenje naslednjih jezikov: angleški, nemški, italijanski, francoski, esperantski ter stenografija in strojepisje. Tečaji bodo začetni in nadaljevalni.

Pod geslom »Govorimo in pišimo pravilno slovenščino!« bo tečaj slovenskega jezika. Vsi, ki hočete res dobro in pravilno uporabljati slovenski jezik v govoru in pisavi, boste to v tem tečaju najlaže dosegli.

Zbor vseh prijavljencev bo v petek, 1. oktobra ob 19. uri v prostorih učiteljišča.

Odbor Ljudske univerze.

CELJSKO RIBIŠKO DRUŠTVO IMA ŽE DRUGO RIBOGOJNICO

Pretekla septembrska nedelja se je uvrstila v kroniko razvoja celjskega ribiškega društva kot pomemben praznik. Tega dne so namreč v vasi Žlabor, v neposredni bližini Nazarij, izročili svojemu namenu že drugo ribogojnico. Pod bistrim studencem Peričnikom so v rekordnem času, to je od meseca maja, zgradili hišico, v kateri so postavili 30 inkubatorjev, pravokotnim lavorjem podobnih posod, v katere so speljali omenjeni studenec. Kapaciteta te ribogojnice je 5 milijonov iker. Namenjena je gojitvi lipanov, saj je zajeta voda spričo svoje temperature, ki znaša 10°, posebno povoljna za valjenje lipanskih iker. Gospodarski pomen te naše najnovejše ribiške naprave je očiten: medtem ko se v naravi izvali le 8 do 10% iker, se jih izvali v ribogojnici 95%. S pomladjo bodo torej našo Savinjo, Dreto in Lučnico — mogoče pa, ako bo voda ustrezala, tudi Gračnico pri Rimskih Toplicah — obogatili z novimi stotisoči mladih lipanov.

Ribogojnico je v nedeljo dopoldne izročil svojemu namenu zaslužni predsednik celjskega ribiškega društva tov. Zorko Anton. V otvoritvenem nagovoru je opisal ploden razvoj celjskega ribištva, predočil pomen ribogojnice za vzgojo lipanov, saj je lipan ena iz najbolj športne vrste rib, hitreje raste kot na primer postrv in meso je enakovredno postrvjemu ali sulčjemu, ter končno podčrtal zasluge ljudske oblasti in gospodarskih činiteljev v Nazarju, ki so v vsakem pogledu podprli postavitev ribogojnice.

Otvoritvi, ki je bila združena z domačo ljudsko veselico, so prisostvovali zastopniki Ribiške zveze Slovenije iz Ljubljane, predstavniki ribiških društev iz Maribora, Slovenj Gradca, Ljutomera itd., a razen celjskih ribičev tudi mnogo njihovih prijateljev, ki jih je lepa nedelja privabila v idilično Zgornjo Savinjsko dolino.

G. G.

Gibanje prebivalcev v Celju

V času od 31. 8. do 7. 9. 1954 je bilo rojenih 28 dečkov in 18 deklic.

Poročili so se:

Premoš Ivan, delavec in Galuf Dragica-Karolina, delavka, oba iz Celja; Osolnik Vinko, tovarniški delavec in Pukmajster Frančiška, trg. pomočnica, oba iz Celja; Mosbruker Marijan-Gustav, pocinkovalec posode in Šumič Marija, frizerska pomočnica, oba iz Celja; Anastosijevi Tomislav, delavec in Trupkovič Jelena, delavka, oba iz Celja; Persolja Feliks, zidarski pomočnik iz Celja in Romih Ana, poljedelka iz Gubnega št. 57, Lesično.

Umrli so:

Malenšek Ana, gospodinja iz Krškega, stara 43 let; Knez Ivan, progovni delavec iz Radobla, star 46 let; Senica Franc, pekovski pomočnik iz Šentjurja pri Celju, star 55 let; Blaznik Pavel, dijak iz Celja, star 18 let; Antloga Stanislav, posestnik iz Gotovelj, star 36 let; Jošt Jožefa, otrok iz Žalca; Zagradišnik Amalija, gospodinja iz Nove vasi, stara 71 let.

...in okolice

Proslava občinskega praznika v Šmarju pri Jelšah

V nedeljo so Šmarčani prvič proslavljali svoj občinski praznik. Sicer je občinski praznik ob obletnici napada na Šmarje 10. avgusta, vendar so ga Šmarčani zaradi zakasnitve del na spomeniku obhajali šele to nedeljo. Že na večer pred praznikom je bilo Šmarje praznično odeto. V soboto zvečer je bila baklada, v nedeljo ob 9. uri pa slavnostna seja občinskega ljudskega odbora.

Že pred 10. uro se je zbralo ob spomeniku, ki stoji v središču trga, okoli 3000 ljudi. Proslava se je pričela točno ob 10. uri. Za začetek proslave je krožilo nad Šmarjem letalo, ki je spustilo v imenu aerokluba »Žarko Majcen« iz Maribora venec na spomenik žrtvam NOB. Proslavo je pričel predsednik občinskega odbora ZB tovariš **Anderluh.** V svojih besedah je opisal borbo Šmarčanov in se je tudi spomnil šmarskih izdajalcev Vagnerja in Grada. Proslave se je udeležil tudi bivši komandant Tomšičeve brigade, polkovnik JLA tov. **Vlado Mišica,** ki je opisal potek napada te brigade na Šmarje pred desetimi leti. Zvezni poslanec tovarišica **Helena Borovšak** je pozdravila Šmarčane v imenu OK ZKS ter se je v svojem govoru posebno spomnila partizanskih otrok.

Po pozdravnih govorih sta šmarski pevski zbor in celjski Komorni zbor zapela nekaj žalostink, Tašner in Koradeva pa sta recitirala »Talce« in »Prišel je dan«. Godba iz Rogaške Slatine pa je zaigrala žalostinko »Kot žrtve ste padli«. Med zvoki godbe je sledilo polaganje vencev pred spomenik 63 žrtvam NOB. Položenih je bilo 57 vencev. Spomenik padlim žrtvam bo ostal Šmarčanom v spomin na težke dni okupacije. Ves potek proslave je oddajala šmarska radio oddajna postaja na valu 202, ki je pričela ta dan oddajati, kar je zopet nova pridobitev za Šmarje.

V okviru proslave je bila popoldne strelska tekma med Šmarjem, Celjem in Rogaško Slatino. Prvo mesto so zasedli Šmarčani, drugo Celjani, tretje pa strelci iz Rogaške Slatine.

Popoldne je v polni dvorani prikazal dobre točke balet iz Maribora. Operna pevca iz Maribora Plahuta in Kovač pa sta zelo zadovoljila Šmarčane.

Z. E.

Štorski gasilci so v nedeljo otvorili nov dom in razvili društveni prapor

Otvoritev novega gasilskega doma in razvitje novega prapora v Štorah se je spremenilo v mogočno slavje delovnih ljudi.

Že v soboto zvečer so simbolične vaje gasilcev pod ognjenim »vodopadom« z gasilskega stolpa, ob raketah, bengalični razsvetljavi in ob zvokih promenadnega koncerta godbe na pihala »Svobode« privabile veliko množico ljudi. In medtem, ko so v nedeljo zjutraj zasedali gasilci na svečani seji, se je na okrašenem prostoru pred gasilskim domom zbrala množica, ki je pozneje napeto poslušala govornike in sledila z navdušenjem otvoritvi doma, izročitvi ključev, razvitju prapora in številnim čestitkam. Posebno so vžgale besede sekretarja Okrajnega komiteja ZKS Celje tovariša **Franca Simoniča,** ki je zastopal pokrovitelja svečanosti tov. Leskoška-Luko. Tovariš Simonič je poudaril, da naj bo nov gasilski dom obenem z domom »Svobode« žarišče nove, napredne miselnosti, miselnosti delovnih ljudi, ki nas vzgaja in uči, da bodo človeški odnosi med ljudmi resnično čim bolj človeški. Kdo naj z večjo vnemo širi tako humano miselnost, če ne prav zavedni čuvarji in reševalci človeškega imetja in človeških življenj. Pohvalil je dosedanje delo mladega prostovoljnega društva gasilcev Železarne Štore, ki so se posebno ob letošnji pomladanski katastrofi v Celju in okolici tako dobro izkazali.

Zastopniki republiške zveze, okrajnih zvez Celja, Šoštanja, Maribora, zastopnik gasilcev iz Litostroja in ostali so poudarjali uspehe požrtvovalnih gasilcev in težke naloge, ki so pred gasilci, ki presegajo meje kraja in okraja. V novem domu in pod novim praporom bodo štorski gasilci šele začeli prav z delom in učenjem, zdaj bodo šele lahko pokazali sadove neutrudnega dela. Posebno toplo pozdravljen je bil zastopnik republiške gasilske zveze Bosne in Hercegovine, ki je poudaril, kako važna je tesna povezava z društvi v vseh republikah, ki naj postane še tesnejša.

Zastopnik republiške gasilske zveze je nato odlikoval najzaslužnejše gasilce. Posebej je še sekretar Okrajnega komiteja LMS pohvalil mladinke-gasilke, ki so dosti prispevale z delom pri graditvi doma in pri tekmovanjih. Po tej slovesnosti so gledalci videli še prav dobro izveden mimohod kakih 600 gasilcev z 11 prapori. Vse slavje je zapustilo med prebivalstvom nepozabne vtise.

R. U.

IZPOD BOHORJA

Na Ostrožno gremo

V soboto, dne 11. septembra zvečer pridejo na Pilštanj spet borci Kozjanskega odreda. Pred desetimi leti smo se v poletnih in jesenskih dneh večkrat videli na mitingih. Najbolj v spominu nam je prvi miting, ko so borci prinesli s seboj našo miljenko, ki je bila 40 mesecev v pregnanstvu. Po treh letih in štirih mesecih se je vrnila domov še bolj ljubka, kakor je bila kdaj koli poprej. Oj, slovenska pesem ti! Ne moremo povedati, kako smo bili žalostni, ko so te pregnali, ne moremo pa tudi povedati, kako so utripala naša srca od veselja ob tvoji zmagoslavni vrnitvi na svoj dom. Zato gremo vsi s teboj na Ostrožno!

Kazni paberki

Na Pilštanju želijo še dva sejma, da bi sejmarili vsak mesec. Pilštanjski sejmi so daleč naokoli znani in so najstarejši, saj je bil na primer prvi septembrski sejem že leta 1431, torej pred 523 leti. Na zadnji sejem konec avgusta je bilo pripeljanih 217 repov v približni vrednosti 10 milijonov dinarjev. Sejmarji so želeli, da bi katera koli bližnjih zadrug na tak dan postavila v trgu šotor, v katerem bi točila razen dobrega vina in piva tudi brezalkoholne pijače in postregla vsaj z mrzlimi jestvinami. Tako bi bilo tudi v okrepčilih več izbire.

Sredi trga nad nekdanjo kapelo je novi lastnik obnovil svet okoli hiše, da imamo sedaj dve čedni domačiji v okras trgu. Razvaline za cerkvijo čakajo, da bodo hišo ali obnovili ali pa ruševine odstranili, kajti v današnjem stanju pogorišče ne more trajno ostati.

Ob gozdnih obronkih med Kozjem in Pilštanjem slišiš ponoči strele, vendar dober poznavalec streliva ugane, da gre za navadno pokanje s karbidom. Ne vedo pa vsi, da si mora droben lastnik tamkajšnjih njiv krajšati spanje, da plaši divje svinje, ki silijo v koruzo in celo v krompirišča ter povzročajo veliko škodo.

Odpadni SVINEC kupimo vsako količino po najvišji ceni.

Odpadpromet Laško

Gibanje prebivalcev v celjski okolici

V času od 31. 8. do 7. 9. 1954 je bilo rojenih 19 dečkov in 16 deklic.

Poročili so se:

Rataje Leopold, tovarniški delavec iz Loke pri Zusmu in Vengust Marija, poljedelka iz St. Ilja, Dramlje; Gradišnik Anton, tovarniški delavec iz Bukovja in Tanšek Marija, poljedelka iz Bukovja; Kajtna Mihael, poljedelec iz Paneč in Hratsnik Zofija, poljedelka iz Tevč; Blatnik Ciril, miličnik iz Bleda in Petek Ivana, trgovska pomočnica iz Gorice, Slivnica pri Celju; Svenebir Edvard, poljedelec iz Tržišča in Preh Hedvika, poljedelka iz Tržišča, Rogaška Slatina; Miklavžič Avguštin, krojač iz Zgornjih Zreč in Matevž Antonija, gospodinjska pomočnica iz Zgornjih Zreč 29; Hohler Jože, poljedelec iz Božjega 21 in Pavlič Katarina, poljedelka iz Sv. Kunigunde; Leskošek Albert, steklobrusilec iz Rajakovca in Mikša Nada, stekložgalka iz Prišlina.

Umrli so:

Plahuta Jože, prevžitkar iz Brez, star 74 let; Arzenšek Matilda, prevžitkarica iz Slivnice pri Celju, stara 65 let; Hauptman Marija, poljedelka iz Hudinje, stara 27 let; Zorec Marija, kmetica iz Vrbja, stara 52 let; Martun Jožef, poljedelec iz Gozdeca, star 69 let; Žekar Janez, mali kmet iz Javorja, star 85 let; Lovrenčak Anton, posestnik iz Plata, star 46 let; Zlodej Ana iz Resnika, stara 16 let; Vodovnik Terezija, oskrbovanka iz Hudinje, stara 71 let.

ŠOLSKE KNJIGE

zvezke in vse ostale šolske potrebščine nabavite pravočasno pri

MLADINSKI KNJIGI

Celje * Stanetova ulica

IZ SODNE DVORANE

BREZ DOVOLJENJA PREKO DRŽAVNE MEJE

je odšel letos dne 10. julija 30-letni ključavničar Edvard Moderc, ki je bil kot inštruktor zaposlen v Industrijski kovinarski šoli Tovarne emajlirane posode v Celju. Mejo je prestopil pri Mežici in odšel v Celovec. Meseca avgusta pa se je od tam vrnil v domovino s potno dovolilnico, izdano od Urada za zvezo FLRJ v Celovcu. Pri okrajnem sodišču je bil zaradi prepovedanega prehoda preko državne meje obsojen na 5 mesecev zapora. Zagovarjal se je, da je odšel v Avstrijo zaradi tega, ker so ga nekateri oddelkovodje v šoli omalovaževali in se je tam čutil zapostavljenega.

V Savinjski dolini se je začelo . . .

Zupanc Ludvik-Ivo:

(Nadaljevanje)

ŠOŠTANJ - prvič v rokah partizanov

7. oktobra je bil nekoliko oblačen dan in kar precej hladen, a razpoloženje v taborišču je bilo dobro. Borci so se brili, strigli, krpali obleke in podobno. Popoldne smo dobili nalogo, da se pripravimo za pohod. Dosti se ni bilo treba pripravljati, kajti v malem nahrbtniku je vsak nesel vse svoje premoženje. Jaz sem imel v njem tudi precej debel zvezek. Vendar so ga čez dobre tri tedne dobili v roke Nemci in mi ga je bilo prav žal, čeprav nisem bil tej izgubi kriv jaz.

V prvem mraku smo se spustili v dolino, kjer so nas čakali terenski delavci. Tu nam je tov. Stane povedal naloge tega večera. Sledil je napad na Šoštanj, in sicer s ciljem, da bi likvidirali glavne šoštanjske izdajalce, vrgli v zrak most na Paki pred vhodom v Šoštanj iz smeri Šmartnega, zažgali žago in še mimogrede izpraznili nekaj hitlerjanskih trgovin — rabili smo srajce in drugih stvari. Za akcijo je bilo vse navdušeno. Razdeljeni smo bili na šest grup. Prva kot najmočnejša je dobila nalogo za likvidacijo in je dobila tudi svoje vodiče, druga grupa pa je šla v zasedo v Družmirje, da bi preprečila morebitno pomoč iz Velenja, tretja je imela nalogo vreči v zrak most in držati zasedo na cesti Šmartno—Šoštanj. V tej sem bil tudi jaz. Četrta bi naj zažgala žago, peta pa je bila poslana z mitraljezom pred nemško žandarmerijo z nalogo, da prepreči morebitni izpad žandarjev. Napad je bil določen točno ob enajsti uri.

Vsaka grupa je dobila svojega vodiča do mesta, za konec akcije pa je bil določen znak — zvonenje v cerkvi v Šoštanju, kamor sta bila odrejena dva tovariša, ki sta morala tudi preprečiti cerkovniku, da ne bi zvonil požarnega alarma, ko bi pričela goreti žaga.

Z Mirkom sva nosila precej eksploziva, »zbrojevko« in še polno torbo municije. Ustavili smo se nad cesto, dobrih petdeset metrov od mosta. Malo naju je skrbelo, kako bo s hišami, ki so bile takoj na drugi strani mosta. Vedela sva, da bo eksplozija razbila vse šipe, zato je Mirko prav previdno nalagal pod podpore mosta eksploziv — jaz pa sem odšel budit ljudi ter jim naročil, da naj odprejo okna, če želijo imeti cela za zimo in naj se nikar ne plašijo, če bodo kaj slišali.

Točno ob enajsti uri je Mirko prižgal. Silna eksplozija je prelomila most, deske so letele v zrak in nekaj šip je zažvenketalo na nasprotni strani. Čim je zletel v zrak most, je pričelo pokati po Šoštanju. Streli so odmevali daleč naokoli. Iz mesta samega se je čulo vpitje, ki pa je kmalu ponehalo. Pokanje je trajalo skoraj eno uro, vendar ni bilo gosto — le od časa do časa se je nazadnje oglasila kakšna puška. Kmalu po glavnem napadu na mesto je močno zaropotalo pred žandarmerijo, kjer je bil z mitraljezom Lojze. Pribežali so namreč vsi hitlerjanci iz mesta in iskali zavetja na postojanki, Lojze pa je vžgal in podrl enega od glavnih ovaduhov, ostali pa so se razbežali in se poskrili, kamor je pač kdo vedel. Čim je Lojze vžgal, se je oglasil iz okna postojanke nek nemški žandar: »Kameraden, nicht schiesen!« Lojze pa se je samo zadrl: »Marsch zurück!« — in s tem smo ta večer napravili takšno neumnost, da si je nikdar nismo mogli odpustiti, posebno ne Lojze. Švabi so bili namreč vsi pripravljeni, da se predajo in izročijo orožje.

Nad Šoštanjem je kmalu nastal velik sij — zagorela je žaga v vsej moči in obsevala daleč naokoli, v mestu pa se je razlegala partizanska pesem. Partizani so razbili vse napisne table in oglasne deske ter pričeli nositi iz švabskih trgovin stvari, katere smo potrebovali. Ves čas borbe ni niti eden Švaba pokukal na okno, ali kaj vprašal. Na mestih, kjer so bile zasede, je bilo vse tiho, kar je bil znak, da ne prihaja Švabom nobena pomoč. Nas je pričelo že po malem zebsti, kajti ni bilo prijetno ležati takole v travi cele ure in to še v oktobru, ko pade rosa. Ležali smo v zasedi skoraj do štirih zjutraj. Počasi so pričeli prihajati partizani iz vseh strani, nekateri natovorjeni, da so komaj dihali, drugi zopet prazni, vendar smo prve kmalu razbremenili in vsak je naložil nekaj. Dobili smo požirek žganja in krenili na pot. Pri napadu je sodelovalo 54 ali 55 borcev. Akcija ni popolnoma uspela, ker so izdajalci takoj po prvih strelih izginili in smo dobili samo enega. Vendar je napad na Šoštanj napravil velik vtis med ljudstvom in napravil velik strah med Švabi, saj so govorili, da nas je bilo vse črno. Bilo je res imenitno, saj so to noč prvič držali partizani v svojih rokah mesto in to skoro pet ur.

Hodili smo nekaj ur, nato pa se z dnem utaborili v nekem gozdu pri Belih Vodah. Dan smo preživeli v popolnem miru. Dobili smo sporočilo, da je večja kolona Nemcev krenila iz Šoštanja za našo sledjo — vendar nas niso našli. Obed in večerja sta bila izdatna in dobro okrepčani smo zvečer krenili na pot proti Dobrovljam. Hodili smo vso noč in zjutraj nas je sprejelo zopet staro taborišče na Čreti.

»Eh!. Zlate Dobrovlje!« — si je vsakdo oddahnil, ko je legel pod smreko, noben dom nas ni tako toplo sprejel, kot ti gozdovi in stoteri vrhovi. Kolikokrat smo odšli iz njih in vedno smo se vračali nazaj. Tisoči in tisoči švabskih tepcev pa se je zaletavalo v te vrhove in tudi dalo življenje za »veličasten Reich«. (Nadaljevanje sledi)

Prenočišča za proslavo „Štajerska v borbi“ bo izdajal Mestni organizacijski odbor

Osebe, ki potrebujejo prenočišča v noči od sobote na nedeljo, dne 19. septembra, predvsem tisti iz drugih republik, iz Trsta, Koroške, invalidi itd., naj to pismeno sporoče na naslov: Mestni organizacijski odbor proslave »Štajerska v borbi«, Celje, Gregorčičeva ulica 5, soba št. 5.

Na razpolago bo okrog 2000 skupnih prenočišč ter okrog 300 postelj v hotelih v Celju, Dobrni in Rogaški Slatini.

Prenočišča v hotelih kakor tudi na skupnih ležiščih bodo na razpolago samo proti nakazilom, ki jih bo dne 18. septembra izdajal Mestni organizacijski odbor v Informacijskih pisarnah I in II (poslovalnica Putnika in pisarna Olepševalnega in turističnega društva). Direktne rezervacije v hotelih so brezpredmetne.

Iz tajništva
Mestnega organizacijskega odbora

ALKOHOL - povzročitelj najtežjih zločinov

Najtežji zločini, ki pridejo pred sodišča, so skoraj vedno povezani z alkoholom. Kratek pogled v sodne spise nam to jasno dokazuje. Ljudje, ki bi drugače v treznem stanju verjetno nikoli ne storili nikomur nič žalega, storijo najgnusnejše umore, če so pijani. Pomudimo se malo med akti sodišča:

Vsi se gotovo spominjate groznega dejanja v bližini Celja, ko je brat v takem stanju ubil svojega brata. Vsi ljudje, ki so ga poznali so smatrali, da je to dejanje skoraj nemogoče razumeti. Nesrečni ubijalec je bil vedno priljubljen, nikoli ni storil kaj hudega svojim bližnjim. In ko se je primer zgodil, ki je zahteval smrt očeta večih otrok, se je zgodil v gostilni. Ta primer je zelo zgovoren, da lahko alkohol najbolj poštenega človeka zmede, ga potisne v duševno neuravnovešenost, prehitro jezo, mu zamegli trezno mišljenje, tak človek pa lahko stori dejanje, ki bi ga v treznem stanju nikoli ne zmogel storiti.

Veselica na deželi. Ljudje so dobre volje, nek možak pa, ki se ga je preveč nalezel, naenkrat potegne nož in v nekaj sekundah zabode tri ljudi. Alkohol ga je popolnoma zmedel, toda v trenutku, ko sta pred njim ležala dva umorjena brata, tretji pa je bil težko ranjen, se je že streznil in popolnoma mirno sledil organom, ki so ga aretirali. On je pil že dolgo časa. Od leta do leta je srkal vase strup, ki ga je končno tako daleč pripeljal.

Vzgoja na vasi je pomanjkljiva. Otroke sicer učijo pobožnosti, malokje pa so toliko odločni, da bi jim prepovedali prekomerno pitje. Marsikje so starši celo ponosni, če je njihov fant »korajžen«, če razgraja in se o njem veliko govori. Mladi ljudje se že po naravi delajo bolj junaške, kot v resnici so. Ob raznih veselicah, zlasti še cerkvenih praznikih, sedijo pri mizi tako dolgo, da so vsi skupaj pošteno pijani, potem pride beseda navkriž, prepir, zabliskajo se noži . . . Nekdo je prezgodaj umrl, ali je težko poškodovan odpeljan v bolnišnico, drug pa mora v zapor in morda niti ne razume kako je prišlo do tega, da je tako mlad postal zločinec.

Nešteto primerov bi lahko navedli, nešteto kaznivih dejanj, veliko zločinov, kjer je vsepovsod bil vmes alkohol. Alkohol razdira družine. Alkohol odjeda kruh ničesar krivih otrok. Alkohol povzroča tatvine, ker strast po pijači ne vpraša, kje bo njen suženj jemal denar.

Je vse to potrebno? V državah, kjer vlada prohibicija, teh primerov ni. Če je tam storjen zločin, potem je skoraj vedno bil storjen zavestno, načrtno in nalašč. Takega zločinca je veliko lažje soditi. Pijanca pa, ki drugi dan po storjenem zločinu ves skesan joče, si puli lase in ne ve kako je to mogel storiti, je veliko težje soditi. Toda obsojen mora biti, ker je zločin.

Alkohol povzroča najmanj toliko slabih človeških dejanj, kolikor jih povzročajo vsa ostala psihopatološka nagnenja ljudi. Bolezen, tuberkuloza je po navadi verni naslednik uživanja alkohola. Delanezmožnost, odpusti iz služb, zaničevanje soljudi, vse to ima korenine v alkoholu.

Ljudje nepravilno izkoriščajo darove, ki jih daje narava. Koliko bi pri nas zaslužili s prodajo sadja, če bi ljudje manj pili sadjevec. Kako osvežujoče zdravi so sadni sokovi, ki so narejeni tako, da ne izgubijo nobene kalorije snovi, nimajo pa v sebi alkohola, povzročitelja najhujših prestopkov. Toda naši ljudje so dostikrat le taki, da smatrajo, češ sramotno je piti nekaj, kar ne opijani. Če bi pravi mož bil res mož, potem bi odklanjal pijančevanje, ker resnična možatost, resnično spoštovanje si človek zasluži takrat, če je skrben zase, za svojo družino in za družbo.

CELEIA - SAD

VAM NUDI

NAJKVALITETNEJŠE SADNE SOKE VSEH VRST (JABOLČNI, GROZDNI IN BOROVNIČEV SOK) TER NAJKVALITETNEJŠI MALINOVEC PO NAJNIŽJIH CENAH

DOBITE JIH V VSEH TRGOVINAH IN GOSTINSKIH OBRATIH

CELEIA - SAD
KOMBINAT ŽIVILSKE INDUSTRIJE
CELJE

Šolska prosveta celjskega okraja v besedah in številkah

(Nadaljevanje.)

I. IN II. GIMNAZIJA V CELJU

Poleg že navedenih 14 nižjih gimnazij delujeta v celjskem okraju še dve nižji gimnaziji v sklopu dveh popolnih gimnazij v Celju, kajti II. gimnazija bo že letos odprla osmi razred. Statistični pregled v okrajnem merilu bi naj v bodoče zajel tudi ti dve nižji gimnaziji, čeprav nista samostojna zavoda. Okraj Celje ima torej 16 nižjih in 2 višji gimnaziji. Nekoliko številk: na I. gimnaziji je bilo I. razredu s 5 vzporednicami 213, v II. razredu s 4 vzporednicami 164, v III. razredu s 3 vzporednicami 111 in v IV. razredu s 3 vzporednicami 81, skupaj na tej nižji gimnaziji 569 učencev s povprečnim učnim uspehom 64,14 odstotka. Na II. gimnaziji je bilo v I. razredu z 8 vzporednicami 309, v II. razredu s 6 vzporednicami 220, v III. razredu s 4 vzporednicami 133 in v IV. razredu s 3 vzporednicami 107 učencev, vseh skupaj 769 učencev. Na obeh nižjih gimnazijah je bilo skupaj 1338, na 14 samostojnih nižjih gimnazijah pa 3256 učencev.

V četrtem razredu je na vseh 16 nižjih gimnazijah zaključilo nižjo splošno izobrazbo v okolici 354, v mestu pa 188, skupaj torej 542 dijakov.

Na obeh višjih gimnazijah je bilo: na I. 416, na II. pa 206 dijakov, skupaj torej 622. Na obeh popolnih gimnazijah poučuje 98 učnih oseb. Učni uspehi so se ob koncu šolskega leta znatno izboljšali. Tudi za abituriente bi bilo koristno vedeti, koliko je bilo vpisanih na visokih šolah in koliko se jih je usmerilo v razne poklice.

STROKOVNE SREDNJE ŠOLE

Celje s sedežem velikega okraja je ugodno središče za razvoj srednjega strokovnega šolstva. Odlično vlogo ima **Ekonomska srednja šola** s svojimi štirimi letniki, ki imajo v I. 57, v II. 33, v III. 39 in v IV. 47, skupaj 176 dijakov, od teh pa 33 moških in 143 žensk. — Letno poročilo pravi: »Ekonomske srednje šole so strokovne in hkrati splošno izobraževalne srednje šole. V teh šolah se vzgajajo srednje kvalificirani ekonomski kadri za vsa področja gospodarske dejavnosti in za upravne organe. Od osvoboditve je šola dala že 286 absolventov srednje in 85 absolventov enoletne gospodarske šole, z letošnjim letom pa se bo število zvišalo že na okoli 400. Vsi so bili takoj tudi zaposleni. Povpraševanje pa je celo stalno večje od števila vsakoletnih absolventov. Razmere tedaj zahtevajo, da se dotok v šolo poveča, saj se gospodarstvo razvija in je potreba po srednjih ekonomskih kadrih vedno večja.« — Na šoli poučuje 13 rednih in troje honorarnih učnih oseb.

CELJSKO UČITELJIŠČE

Potreba po učiteljskih kadrih je bila po vojni tako velika, da je prosvetna oblast že leta 1947 morala ustanoviti več učiteljišč. Tako je prišlo do njega tudi mesto Celje. Ob koncu šolskega leta je imelo 57 moških in 268 ženskih učiteljiščnikov. Vzgajali so se v dveh prvih, v enem drugem, v dveh tretjih in štirih četrtih letnikih. V teh jih je letos uspešno opravilo diplomski izpit 21 moških in 96 ženskih kandidatov, skupaj 117 novih učiteljev. Prihodnje leto na zavodu ne bo mature, ker bodo sedanji dijaki morali obiskovati še peti letnik. Učni uspeh je bil dober, saj izkazuje 80,3%. Celje je dalo po osvoboditvi tudi lepo število učiteljev pripravnikov, ki so izšli iz posebnih večmesečnih tečajev, da smo lahko z njimi zasedli najpotrebnejše šole v raznih delih naše republike. Občutna pa je razlika med številom moškega in ženskega kadra. Tudi to stanje se polagoma izboljšuje.

(Dalje prihodnjič.)

Jurček Krašovec:

S potovanja na Bližnji vzhod

KOŠČEK DOMOVINE NA OBALI PREDNJE AZIJE

Tisto popoldne sem se prepričal, da imajo Jugoslovani v Siriji posebne privilegije. Po kosilu je prijatelje na ladji obiskal delavec z gradnje pristanišča. Dogovoril sem se z njim in popoldne odveslal proti južnemu delu Latakije. Bili smo že daleč od »Titograda«, ko sem se spomnil, da nimam s seboj potnega lista. Takrat nas je ustavila pristaniška policija. Povedal sem jim, da želim obiskati gradilišče in strogi fantje so naredili izjemo, ki bi za nobenega potnika kake druge ladje ne bila mogoča.

Luko v Latakaji gradi 150 jugoslovanskih strokovnjakov. Ostalo delovno silo predstavljajo Sirijci. Kako zelo je tukaj dobra luka potrebna, sem se prepričal, ko sem pod skalami videl razbitine jugoslovanskega vlačilca »Radnika«, ki ga je viharno morje nedavno vrglo tu ob skale in ga razbilo. V nekdanjem komandnem mostu »Radnika«, ki je zdaj postavljen na stebrišče kot hiše v Benetkah, se je nastanil radiotelegrafist in komandant plovnih objektov. Obala je v Latakiji zelo

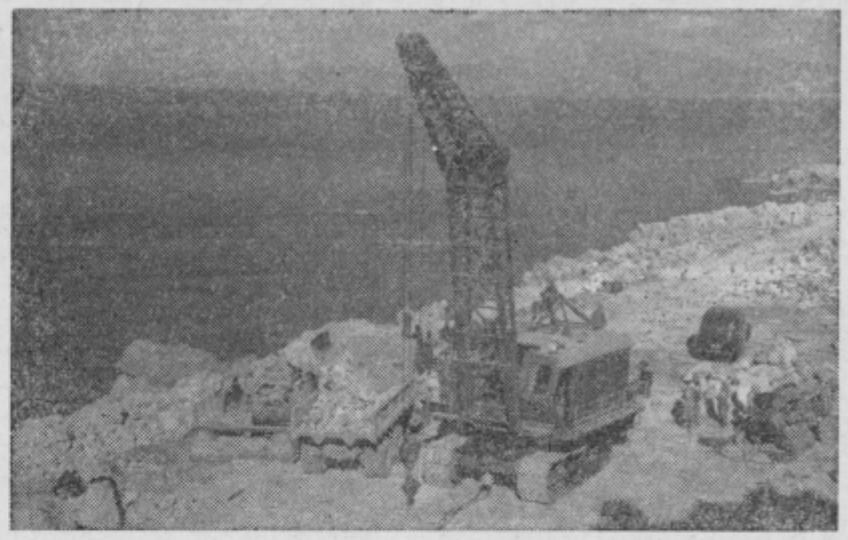

viharna, da včasih velike ladje po teden in še več dni ne morejo izkrcati blaga. Tu nekje je moralo biti, kot pravi grška povest, da je perzijski kralj pred davnim časom dal prebičati morje, ker mu je potopilo bojno brodovje.

Luka, ki jo gradijo Jugoslovani, bo zelo razsežna. Samo valobran bo dolg 1432 metrov. Kamenje vozijo vlačilci z velikimi čolni nekaj milj daleč in na to kamnito osnovo bodo položili velikanske betonirane kvadre, ki bodo zlahka kljubovali najbolj divjemu morju. Novozgrajeni valobran sega že precej daleč v morje, pa tudi notranjost pristanišča že gradijo. Luka bo čez dve leti popolnoma gotova.

V razgovoru z glavnim inženirjem sem posnel, da je sirijska vlada zelo zadovoljna z delom naših strokovnjakov. Gradilišče zelo pogosto obiskujejo visoki državni funkcionarji, iz česar se vidi, da je zanje ta objekt izredno važen. Prva leta so bile velike težave z njimi, toda zdaj so se že nekoliko navzeli jugoslovanskega delovnega poleta.

Naši graditelji imajo nad gradiliščem prijetno urejeno naselbino, svojo kuhinjo, klubske prostore itd. Pravzaprav sem se tu počutil kot doma ob Jadranskem morju, če bi ozvezdje Velikega medveda ne bilo tako nizko na severnem obzorju.

Gradnja te luke sicer ne bo prinesla Jugoslaviji posebnih materialnih koristi, toda brez dvoma se bo podjetje »Pomgrad« afirmiralo kot dober kolektiv za tako razsežna dela, to pa pomeni nove in ugodnejše pogodbe v svetu.

Zvečer smo bili pripravljeni na odhod. Medtem ko so nekatere tuje ladje še vedno čakale, da jih bodo rešili tovora, smo mi že opravili, ker ima Jugoslavija glede tega boljše pogoje in so nas razbremenili tovora ne glede na nedeljo in dejstvo, da »smo stali zadnji v repu«.

DEŽELA STARODAVNIH CEDER — AZIJSKA ŠVICA

Naslednje jutro smo se prebudili v pristanišču Tripoli, ki ga Libanonci imenujejo tud Tarabulus. Pristaniško mesto, ki ima okoli sto tisoč prebivalcev, se deli na staro in novo mesto. Staro je tik ob obali, novo pa leži malo više na griču. Ker smo imeli malo časa, smo si ogledali nov del, ker Orient se nam je polnovredno predstavil že v Latakiji. V pristanišču smo se pogajali za avtomobil. Nek vsiljiv posredovalec nam je vsiljeval taksi za pet libanonskih liver za pet oseb. Medtem, ko je tekel po prijatelja, ki je imel taksi, smo že našli avtobus, ki nas je vse skupaj pobral za eno livro. Naložili smo se in na prvem ovinku srečali posredovalca, ki je zdaj na ves glas kričal in kazal pesti, da smo ga ogoljufali. Avtobus nas je z divjo hitrostjo peljal v novo mesto, mi pa smo se spotoma čudili, da ni nikogar povozil.

Še preden smo se dobro ogledali, nas je prejšnji posredovalec že našel in se nam vsiljeval naprej, nam svetoval to in ono, govoril, da ve za dobre trgovine in mi pri najboljši volji nismo vedeli, kako naj se ga iznebimo. Predlagal sem sopotnikom, da gremo na ‚pazar‘, se tam na pare razkropimo in se spet ob izhodu najdemo. To smo storili. »Revež« sedaj ni vedel, kateremu paru naj se pridruži, skušal nas je še nekaj časa obdržati v grupi in ker se mu ni posrečilo je nenadoma tudi on izginil.

Tripoli, vsekakor novi del, je moderno mesto, ki bi lahko stalo kjerkoli v Evropi, pa bi bilo še vedno med prvimi. To je vsaj splošen vtis. Seveda je tudi tu pomanjkanje čistoče očitno. Moderne ulice, velike trgovine, pet in več nadstropne palače, sodoben promet, toda po cestah je bilo kljub temu dovolj smeti in med elegantnimi pasanti, se mešajo revежi najbednejše vrste ter stegujejo roke za bakšiš.

ZANIMIV DOGODEK, KI SEM GA ŽAL ZAMUDIL

Medtem, ko smo se mi vračali z razmajanim avtobusom, ki je grozil, da bo vsak čas razpadel v vse vetrove, so se potniki druge skupine pripeljali v pristanišče nad vse »nobl«.

Zvedel sem, da so se spotoma oglasili v trgovino. Kupovali so neke malenkosti. Trgovec jih je dve uri stregel s coka-colo, jim nudil cigarete, znižal ceno prodanim rečem menda do polovice in navsezadnje, ko je v račun vzel tudi nekaj jugoslovanskega denarja, naložil naše znance v svoj luksuzni avtomobil in jih brezplačno pripeljal do pristanišča.

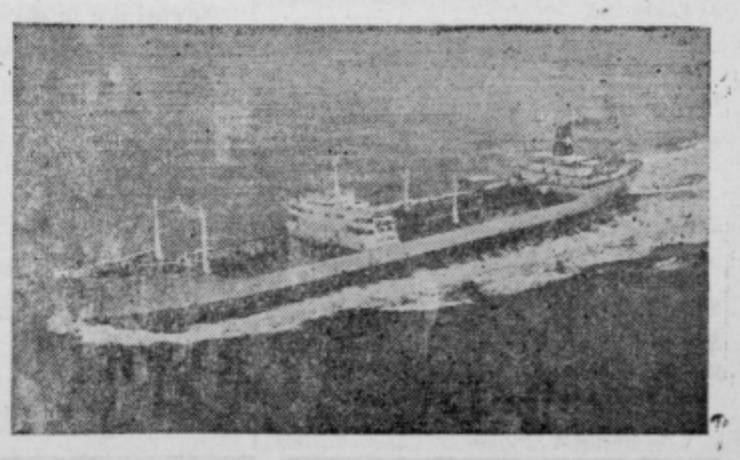

V Ameriki so zgradili doslej največjo ladjo-cisterno. Ladja nosi 25 vlakov po 100 vagonov nafte. Imenuje se »World Glory« in vozi nafto od Perzijskega zaliva v ZDA. Spredaj ima zračne nosilce ali lovke za letala, ki lahko priletijo z brzino 30 milj ali približno 50 km na uro.

Telesna vzgoja

Nogomet

Hrvatsko-slovenska nogometna liga

PREVISOK PORAZ KLADIVARJEVE ENAJSTORICE

Trešnjevka : Kladivar 5:1 (2:1)

Za prvi nastop domačih nogometašev v drugem letu obstoja hrvatsko-slovenske lige je vladalo v Celju veliko zanimanje. To zanimanje je povečalo tudi gostujoče moštvo iz Zagreba, ki je že v debutu v ligi visoko odpravilo enajstorico iz Borovega.

V nedeljski tekmi, ki jo je na Glaziji gledalo okoli 1500 ljudi in med njimi večje število glasnih navijačev iz Zagreba, sta moštvi nastopili v naslednjih postavah:

Kladivar: Leban — Coklič II, Rojnik — Mahkovec, Coklič I, Kokotec — Vodeb, Marinček, Stamejčič, Pavlič, Virant.

Trešnjevka: Stinčič — Predrijevac, Biščan — Ladovič, Digula, Frančič — Kovač, Milkovič, Miloševič, Strbad, Sertič.

Sodnik: Grošelj iz Ljubljane.

Strelci: Stamejčič za domače moštvo v 5 minuti ter Kovač (2), Miloševič, Sertič in Strbad za goste.

Začetek tekme je pripadal domačinom. Hitre kombinacije in uspešno osvajanje igrišča so dale slutiti, da se je Kladivar za ta nastop vestno in skrbno pripravil. Začetek je kazal torej na dober izid, zlasti potem, ko je Stamejčič že v 5. minuti s silnim voleyem potresel nasprotnikovo mrežo. Napadi domače enajstorice so se nadaljevali tudi po tem golu. Vendar je neodločnost prve napadalne vrste prihajala do izraza čedalje bolj. Nasprotno pa smo ugotavljali, da obrambni igralci Kladivarja ne bodo kos hitrim in tehnično boljšim gostom. Krilci, zlasti pa še branilca, so delali napake, ki so jih gostje spretno izkoriščali. Tako je odlično desno krilo Kovač že v 18. minuti preigral domačo obrambo in potisnil žogo v mrežo. 1 : 1. Ni minilo niti 15 minut, ko je Miloševič še bolj spretno izkoristil grobo Cokličevo napako in mimo nemočnega Lebana . . . 2 : 1 za goste.

Po odmoru se je ta slika ponavljala. V polju je Kladivar igral lepo, za gledalce celo zelo lepo, toda nekoristno. Akcije so se zaustavljale tam, kjer bi morale dobiti najbolj odločen izraz. Kljub enakovredni igri v polju so gostje z redkimi prodori stalno ogrožali Lebanovo svetišče. V solo-akciji se je znašel Sertič. Spretno je preigral obrambo in povišal rezultat na 3 : 1. Strbad je iz prostega strela iz okoli 25 m postavil rezultat 4 : 1. Za konec pa je uprizoril Kovač še eno ekshibicijo in preigral najprej branilca, nato pa še vratarja. Končni rezultat 5:1 je visok, vsekakor previsok, čeprav o zasluženi zmagi gostov ne moremo dvomiti.

Tekma je pokazala še drugo slabo stran domače enajstorice. Če smo morali že biti priča žalostnega poraza, bi ga prenesli dosti laže, če bi pri domačih igralcih zaslutili vsaj trohico prizadevanja in borbenosti za dosego boljšega rezultata. Tako smo namesto borbene enote videli zlasti po stanju 3.1 razbito vojsko, v kateri so skušali posamezniki rešiti še tisto, kar bi se sicer rešiti dalo.

Po našem mnenju je bila enajstorica sestavljena ponesrečeno. Virant vsekakor ne spada med najboljše. Sicer pa je v drugem polčasu pokazal, da mu mesto srednjega napadalca dosti bolj leži. Pavlič se je trudil, vendar kaže, da je še vedno rekonvalescent. Škoda, da je Marinček igral vlogo četrtega krilca. Krilska vrsta je zadovoljila le deloma. Najboljši je bil znova Mahkovec. Obramba je igrala slabo in samo na njen račun je šel tako visok rezultat.

Začetek ligaškega tekmovanja je pokazal, da se je Kladivar znašel v kvalitetno močnejši skupini, kakor pa je bila lani. In prav zaradi tega ter tudi zaradi sistema tekmovanja v bodoči sezoni bi bilo prav — in to si želimo vsi — da bi se to mlado moštvo uveljavilo že letos in tako tudi prihodnje leto sodelovalo v conskem tekmovanju. Sicer nam tekmovanje v kvalitetno slabi slovenski ligi ne daje upanja na izboljšanje celjskega nogometa.

Vzhodna skupina slovenske lige

KOVINAR (Štore) : KOVINAR (Maribor) 3:2

V nedeljo popoldne je bila v Štorah prva prvenstvena tekma vzhodne skupine slovenske nogometne lige. Sestali sta se istoimenski moštvi Kovinarja iz Štor in Maribora. Zmaga je povsem zasluženo pripadla domačinom.

Atletika

PREGLEDNI MITING CELJSKIH ATLETOV

Pregledna društvena tekmovanja članov in članic AD Kladivarja so že stalna oblika dela v društvu. To tekmovanje je bilo tudi prvo po lepem, a kratkem počitku in treningu v Logarski dolini. V nedeljo se je zbrala nekompletna ekipa celjskih atletov. Manjkali so »vrhovi« Lorger, Vipotnik itd. Toda kljub temu je bilo doseženih nekaj dobrih rezultatov. Med temi je zlasti pomemben v metu diska, ki ga je dosegel Golc. Dobra, celo izvrstna časa sta postavila v teku na 800 m Marijan Kopitar in Kralj. Škoda, da si je Gradišarjeva pri skoku 145 cm v višino poškodovala koleno. Dejstvo, da je vse višine do te meje premagala v prvih skokih, je dalo slutiti, da bo premagala višino 150 cm.

V posameznih disciplinah so bili doseženi naslednji rezultati:

MOŠKI: **110 m zapreke:** Kovač 15,5, Zupančič 15,6, Lenasi 17,8; **tek na 100 m:** Kovač 11,6, Celik 11,7, Videtič 11,8; **tek na 800 m:** Marijan Kopitar 1:56,0, Kralj 1:56,1, Lorber 2:08,0; **tek na 400 m:** Videtič 51,8, Urbajs 52,9; **skok v višino:** Urbajs 178, Brodnik 160, Kovač 155; **skok v daljino:** Kopitar 606, Celik 586, Lešek 576; **met diska:** Golc 46,26, Jančič 33,83.

ŽENSKE: **100 m:** Jager 13,5, Sikovec 13,6, Ocvirk 14,0; **tek na 800 m:** Slamnik 2:25,8, Belaj 2:28,4, Brodnik 3:01,0; **skok v višino:** Gradišar 145, Železnik 130, Florjan 130; **skok v daljino:** Ocvirk 438, Sikovec 435, Florjan 411; **met diska:** Čelesnik 41,60, Kač 32,22.

Partizan

OKRAJNO PRVENSTVO PARTIZANA V ODBOJKI

V nedeljo dopoldne je bilo v Petrovčah okrajno prvenstvo društev TVD Partizana celjskega okraja v odbojki. V vseh skupinah je nastopilo 8 moštev. Tako je med ženskimi ekipami brez konkurence zavzela prvo mesto vrsta iz Petrovč. V mladinski skupini sta nastopili le ekipi iz Petrovč in Laškega. Finalna in edina tekma se je končala z zasluženo zmago moštva iz Petrovč z rezultatom 3:0. Največjo udeležbo so prijavili člani, vsega pet moštev. Med temi so bili najmočnejši igralci z Gomilskega, ki so vse svoje nasprotnike odpravili z najboljšim rezultatom. Drugo mesto so zasedli igralci iz Petrovč, tretje pa Laščani itd.

USPELI NASTOP »PARTIZANA« V LOČAH

Preteklo nedeljo je priredilo TVD »Partizan« v Ločah svoj prvi telovadni nastop, na katerem so sodelovala vsa društva Dravinjske doline. Posebne točke so izvajala društva iz Konjic, Oplotnice in Poljčan. Domače društvo je nastopilo s prostimi vajami, v teku na 100 m, na orodju in s folkloro. V obširnem programu je bila prikazana pestrost in mnogostranost telesne vzgoje. Gledalce so navdušile vrhunske vaje gostov iz Gaberja. Društva Dravinjske doline, ki so že povezana v okviru snujoče se komune, so pokazala na nastopu lep uspeh. Nastopu je prisostvovala zvezni poslanec tovarišica Helena Borovšak.

Plavanje

Končno je celjskim plavalcem uspelo organizirati enotedenski plavalni tečaj na Velenjskem jezeru, kar je bilo nujno z ozirom na to, da v Celju nimamo nobene možnosti za trening. Strokovno je vodil tečaj tov. Drago Mravlak, zelo uspešno pa mu je pomagal osmošolec Ciril Štros, ki mu je Plavalna zveza Slovenije omogočila, da se je letos udeležil inštruktorskega tečaja v Rovinju. Po zaključku tečaja smo se udeležili kvalifikacijskega troboja za prvaka slovenske lige, kjer si delimo drugo mesto z Radovljico. Naša kravlistka **Alenka Jošt** je dosegla na tem tekmovanju nov klubski rekord s časom 1:26,2 na 100 m prosto. H. M.

Šah

BRZOTURNIR V MOZIRJU

V okviru proslav občinskega praznika v Mozirju bo šahovska sekcija LIP Nazarje priredila v nedeljo, 12. septembra moštveni brzoturnir. Zagotovljena je udeležba dveh moštev iz Mozirja, po eno pa iz Nazarja, Ljubnega, Rečice in Kokarja. Nagrade za tri najboljša moštva je podaril občinski odbor Zveze borcev iz Mozirja.

Katere filme bomo že letos gledali?

Nekaj besed o kolektivu Kinopodjetja v Celju

Kinopodjetje je vedno pripravljeno, kolikor je le mogoče, pomagati družbenim organizacijam, ustanovam in podjetjem. Tudi ob poplavi so bile prvi dan filmske predstave v znamenju sočustvovanja do ponesrečencev odpovedane, naslednjega dne pa so jih predvajali za poplavljence, ki jim je bil namenjen čisti dobiček. Na prošnjo Kinopodjetja vsem izposojevalnicam filmov, da bi se za nekaj časa odpovedali najemnini za filme, se je odzvalo samo Podjetje za izposojanje filmov »Vesna« v Ljubljani, tako da je okoli 200.000 din darovalo za poplavljence.

Kolektiv Kinopodjetja se trudi, da obiskovalcem pripravi prijeten kotiček za razvedrilo. Zato vlaga vse moči, da naše kinodvorane primerno uredi ter si prizadeva nabaviti čim več dobrih filmov, čeprav ima pri nabavi velike težave, ker dobrih filmov izposojevalna podjetja v naši državi nimajo dovolj na razpolago.

Tako bomo še v letošnjem letu gledali naslednje filme:

Ameriške: Samo naša, Vodnjak, Mesto iluzij, Pepelka — barvni, Špijon, Na rivieri, V senci mržnje, Rdeče nebo nad Montano, Najlepša leta našega življenja, Karlijeva tetka — barvni, Slavolok zmage, Afriška kraljica, Dvanajst ur, V vrtincu.

Angleške: Vzpon na Everest — barvni, Nevarna višina, Berlinska zgodba, Slovo na postaji, Veseli Norman, Maggi.

Francoske: Plačilo za strah, Hudič v telesu, Trenutek resnice, Zaljubljenci, Fanfan Lala, Sovražnik države št. 1, Umorstvo, Lepotice noči.

Jugoslovanske: Poslednji most, Stojan Mutikaša, Hiša na obali, Dalmatinska svatba.

Avstrijsko-nemške: Gospodična Kasanova, Jaz in moja žena, Stari grešnik.

Finske: Olimpiada, Bela košuta.

Švedski: Margit.

Mehiške: Zapor za žene, Rio Escondido, Vedno tvoja.

Argentinske: Kalne vode, Žena morja, Oskrunjena.

Brazilski: Razbojnik.

Italijanski: Rim ob enajstih.

Ob tej priložnosti naj ponovno seznanimo vse obiskovalce kina z našim rednim programom predvajanja filmov, ki začne ob delavnikih v kinu Union točno ob 18. in 20. uri, ob nedeljah in državnih praznikih pa ob 16., 18. in 20. uri. V kinu Dom pa ob delavnikih točno ob 18,15 in 20,15, ob nedeljah in državnih praznikih pa ob 16,15, 18,15 in 20,15. Predstave začnejo točno ob določenem času **in zaradi vznemirjanja ostalih gledalcev ob predvajanju žurnalov in predfilmov bilježerji ne bodo spuščali nikogar v dvorano.** Ker v zadnjem času prejemamo vse več kritik in pritožb od disciplineranih obiskovalcev kina, je uprava sklenila vzpostaviti ponovno stari red in predpise, ki so glede zamudnikov ob predvajanju predfilmov še v veljavi.

Ob tej priliki naj še enkrat opozorimo roditelje, da je strogo prepovedano voditi v kino dvorane otroke do **6 let** starosti zaradi higienskih razlogov.

Kinopodjetje Celje si izposoja filme različne vsebine od vseh izposojevalnic v državi, ki pa jih ni mogoče predhodno pregledati pred rednim predvajanjem in ne more dajati vsebinske ocene. Zato si uprava Kinopodjetja šteje v dolžnost, da opozori starše in mladino na reklamne omarice, v katerih je posebno navedeno, ali je film za mladino do 16 let primeren ali ne. Predstave ob 20. uri pa so mladini v vsakem primeru prepovedane.

INSTITUT ZA TELESNO VZGOJO V LJUBLJANI

j a v l j a :

Vpisovanje študentov v I. letnik bo od 27. do 30. septembra. Kandidati naj se javijo 27. in 28. septembra, vsak dan ob 8. uri zjutraj, kjer bodo zdravniško pregledani, nato pa bodo opravili sprejemni izpit, ki obsega naslednje:

M o š k i :
tek 100 m 13,5 sek.
tek 1500 m 5,25 min.
skok v višino 135 cm
suvanje krogle 7,8 m
prehod preko gredi v višini 2 m
plavanje 100 m v 2 minutah
plezanje po vrvi 5 m v 14 sek.
obvladanje žoge
vaje na bradlji: iz koleba v opori na lehtek, v predkolebu vzpora, v zakolebu zanožka
vaja na drogu: iz vese spredaj z nadprijemom, naupor v zavesi v desnem (l.) podkolenu, premah odnožno z levo (d.) naprej in seskok naprej
konj na šir brez ročajev: zaletoma — raznožka.

Ž e n s k e :
tek 100 m 16 sek.
tek 800 m 3,20 min.
skok v višino 110 cm
suvanje krogle 6,70 m
prehod preko gredi v višini 150 cm
plavanje na 100 m v 2,25 min.
plezanje po vrvi 3 m
obvladanje žoge
vaja na bradlji (dobočni): v predkolebu sed snožno prednožno na desno (l.) lestvina zunaj, presed na drugo lestvino, sesed not, v zakolebu — zanožka
koza na šir: zaletoma — skrčka

Za vpis naj kandidati k pravilno taksirani prošnji prilože naslednje dokumente:

1. Spričevalo o opravljenem višjem tečajnem izpitu.
2. Izpisek iz matične knjige.
3. Potrdilo o volilni pravici.
4. Kratek življenjepis.
5. 2 fotografiji 6 × 9 cm v civilu in 1 v telovadni obleki.
6. Podatke o tem, ali in kako je reguliral vojaško obveznost.

Vpisovanje v II. letnik bo od 5. do 10. oktobra. Jesenski izpitni termin traja od 29. septembra do 5. oktobra.

Uprava.

ŠTEVILNE KRŠITVE BOLNIŠKEGA REDA

Ena najvažnejših nalog našega socialnega zavarovanja je zdravstvena zaščita zavarovancev. V te svrhe se izdajejo ogromna finančna sredstva iz skladov, ki so družbena last in s katerimi razpolaga Zavod za socialno zavarovanje. Ta skrb za zavarovance je torej družbena — splošna, vendar pa je njena izvedba mogoča in uspešna samo ob razumevanju in s sodelovanjem vsakega posameznega zavarovanca. Tega se pa še mnogi — tako vsaj izgleda — ne zavedajo, ker grobo kršijo predpise, ki so v prvi vrsti njim in njihovemu zdravju koristni. Kontrola bolnikov, ki jo vrši Zavod za socialno zavarovanje po svojih kontrolorjih, odkriva dnevno številne grobe kršitve bolniškega reda — grobo izkoriščanje socialnega zavarovanja. Nekateri zavarovanci so zaradi nepravilnega odnosa do zdravniških navodil izločeni iz staleža, o mnogih pa razpravljajo izvršni odbori Zavoda v Celju in njegovih podružnic. Prav je, da javnost pozna kršitelje in ne bi bilo nič škodljivo, če bi bila njihova imena redno objavljena v našem časopisu. Na 30. redni seji njenega odbora so bili obravnavani nekateri primeri in izrečene kazni: Točej Ivan iz Rožnega dola št. 5 je kršil bolniški red s tem, da je vozil zemljo z vozom in jo razmetaval. Kaznovan je bil s 5 dni odvzema bolniške hranarine. Ojstršek Sanda iz Laškega je kršila bolniški red s tem, da je ponočevala in se zabavala pozno v noč. Tudi njej je bila odvzeta bolniška hranarina za 5 dni. Cvirn Alojz je bil zaradi kršitve bolniškega reda kaznovan, nakar se je pritožil, vendar pa je upravni odbor pritožbo zavrnil in sklenil, da se mu odvzame bolniška hranarina.

Tudi na zadnji seji v Žalcu so razpravljali o podobnih kršitvah, ki so jih izvršili zavarovanci Planinšek Milan, Žagar Marija, Zagoričnik Vinko, Pavlič Matija, Štajner Mihael, Kozmelj Ferdo in še nekateri drugi. Upravni odbor je izrekel manjše kazni, kot prvo popravno mero.

Te kazni so le vzgojne, so zelo mile, novi osnutek pa predvideva upravičeno ostrejše mere. Množične organizacije, zlasti pa sindikalne organizacije podjetij, morajo stalno vzgajati svoje člane, da bodo pravilno razumeli družbeno upravljanje ter s tem tudi družbeno in osebno odgovornost za povzročene nepravilnosti.

KMETJE NA OSTROŽNEM SO DOBILI IZPLAČANO ŠKODO ZA POSEVKE

Poleg tega, da je Ostrožno spričo proslave, ki je pred nami, pridobilo vodovod, da so urejene ceste iz Celja in po Ostrožnem, je dobil vsak kmet, ki je zaradi del na njegovi zemlji in spričo dejstva, da je bil oškodovan za posevke, tudi denarno odškodnino. To škodo je ocenila posebna komisija in jo je v torek kmetom že izplačala.

Gradbeno podjetje

GRADIS

gradbišče Šoštanj

potrebuje za svoja delovišča v Velenju, Šoštanju in Celju večje število gradbenih delavcev in uslužbencev in sicer:

2 GRADBENA INŽENIRJA Z NAJMANJ 5 LETNO PRAKSO
GRADBENE TEHNIKE Z NAJMANJ 5 LET PRAKSE
VEČJE ŠTEVILO GRADBENIH DELOVODIJ
TER VSAKO ŠTEVILO KVALIFICIRANIH IN POLKVALIFICIRANIH ZIDARJEV, TESARJEV ODNOSNO GRADBENIH DELAVCEV

Plača po tarifnem pravilniku z vsemi pripadajočimi dodatki
Za tehnično osebje plača po dogovoru. Možnost dela v akordu.

ZA GRADBIŠČE CELJE t. j. ZA REGULACIJO SAVINJE POTREBUJEMO VEČJE ŠTEVILO NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV (KUBAŠEV)

Prijave za gradbišča Šoštanj — Velenje sprejema tajništvo gradbišča v Šentjurju. Za sektor Celje pa Gradis — Bežigrad pri Celju.
Tehnično osebje naj vlaga prošnje na Delavski svet gradbišča Gradis Šoštanj.

Alpina tovarna čevljev Žiri

ODPIRA 12. SEPTEMBRA LASTNO PRODAJALNO S ČEVLJI PREŠERNOVA ULICA ŠT. 12 (VIS A VIS SOLČAVE)

Na zalogi bomo imeli vseh vrst gojzarjev, ki so znani po vsej državi kot najboljši. Nadalje bomo imeli v cenejši izdelavi moške, ženske in fantovske polgojzarje, moške, ženske, fantovske in otročje polčevlje v najcenejši do najboljše izdelave; vseh vrst copat, kreme, specialno mast za gojzarje in tudi škornjičke podložene s kožuščkom.

Prosimo cenjene stranke, da nas obiščejo, postregli vas bomo v vaše zadovoljstvo. Naš cilj je: Za težko prisluženi denar potrošniku res dobro obutev.

Se priporočamo!

Kolektiv prodajalne ALPINA čevlji Žiri Celje, Prešernova ulica 12

Dva trgovska pomočnika prodajalca sprejmemo s takojšnjim nastopom. Naslov v upravi lista.

Trgovsko podjetje »R E S E V N A« Šentjur, sprejme takoj verziranega knjigovodjo. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe poslati na gornji naslov.

OBJAVE IN OGLASI

OBVESTILO

Obveščamo sadjarje s področja LO mestne občine Celje, da sprejemamo naročila za sadna drevesca v svrho obnove sadovnjakov. Prednost imajo vzorni sadjarji z ugodno lego zemljišča za napravo nad 0,5 ha sadovnjaka ter pripravljenim sadilnim materialom (gnoj s kompostom, drevesni kol in zaščitni plašč proti divjačini). Interesenti naj se s pismeno prijavo osebno zglase na LO mestne občine Celje do 15. oktobra letos, soba štev. 11, vsak torek in petek.

Tajništvo za gospodarstvo in komunalne zadeve LO MO Celje

OBVESTILO

Pododbor UROJ IV. četrti obvešča vse rezervne oficirje, ki stanujejo na teritoriju te četrti, da bomo pričeli z vojaškimi predavanji po načrtu mestnega odbora.

Predavanja bodo vsak prvi ponedeljek v mesecu, in sicer v pisarni mestnega odbora od 19. do 21. ure. Prvo predavanje bo v ponedeljek, dne 4. oktobra.

Poleg predavanja bo vsakokrat tudi razprava o tehničnem razvoju oborožitve, ki jih prinaša list »Narodna armija«. Zaradi tega je nujno, da se vsak rezervni oficir naroči na list »Narodna armija« in da ga pridno bere. Le na ta način bo rezervni oficir na tekočem in bo lahko sodeloval v razpravi.

Poziv na predavanje velja tudi za vojne obveznike s fakultetno izobrazbo pod pogojem, da jih vojni odsek kot takšne vodi v svoji evidenci.

Pododbor bo po svoji dolžnosti vodil točno evidenco o tem, v koliko se kdo od rezervnih oficirjev prizadeva za svojo vojaško izobrazbo.

Odbor.

RAZPIS POSLOVODSKIH MEST

Komisija za imenovanje direktorjev in poslovodij pri Okrajnem ljudskem odboru Celje razpisuje v smislu 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obratov (Ur. list FLRJ št. 51-55) dva mesta za poslovodjo trgovskega podjetja v Kozjem za trgovino v Kozjem in za trgovino v Pilštanju.

Poslovodja v Kozjem je istočasno direktor podjetja.

Pogoji: Za navedeno mesto se zahteva srednja strokovna izobrazba z 8 let komercialne prakse in po možnosti s strokovnim izpitom za gospodarskega poslovodjo.

Vse ponudbe je poslati z obširnim življenjepisom, opisom kvalifikacij in dosedanjih službenih mest na Tajništvo oddelka za gospodarstvo OLO Celje — komisija za imenovanje direktorjev in poslovodij — do 15. septembra 1954.

RAZPIS POSLOVODSKIH MEST

Komisija za imenovanje direktorjev in poslovodij pri Okrajnem ljudskem odboru Celje razpisuje v smislu 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obratov (Ur. list FLRJ št. 51-55) dve mesti za poslovodjo trgovskega podjetja »Resevna« Šentjur pri Celju.

Pogoji: Za navedeno mesto se zahteva srednja strokovna izobrazba z 8 let komercialne prakse in po možnosti s strokovnim izpitom za gospodarskega poslovodjo. Eden od poslovodij razpisanega mesta je istočasno direktor podjetja.

Vse ponudbe je poslati z obširnim življenjepisom, opisom kvalifikacij in dosedanjih službenih mest na Tajništvo oddelka za gospodarstvo OLO Celje — komisija za imenovanje direktorjev in poslovodij — do 15. septembra 1954.

OPOZORILO

Opozarjamo vse upravičence do otroških dodatkov, kakor tudi vsa podjetja, da bomo s 1. oktobrom 1954 ustavili izplačilo vseh otroških dodatkov tistim osebam, ki ne bodo do tega dne predložile zavodu oziroma našim podružnicam (preko svojih delodajalcev) potrdila o šolanju otrok, ki so stari nad 14 let, za šolsko leto 1954-55, ki ga izda šola, kjer se otrok šola, za vajence pa delodajalec, da je še v uku. Za študente univerze je predložiti potrdila do 15. oktobra.

ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE CELJE

VINO ZA OSTROŽNO

bo dostavljala VINARSKA ZADRUGA BREŽICE iz svoje založne kleti v Celju, Dečkova cesta 14, po predhodnem naročilu tudi z lastnim kamionom. Založna klet bo v času od 18. do 19. septembra neprenehoma obratovala in izdajala vino potrošnikom od 1 litra naprej.

PRODAM palme in oleandre. — Budin, Celje, Miklavžev hrib.

PRODAM kompletno kovaško orodje. Kovaška delavnica, Arclin 45. Ogled samo ob delavnikih.

PRODAM dobro ohranjeno belo otroško posteljo, kompletno. Naslov v upravi lista.

PRODAM zelo lepo pisalno mizo. Naslov v upravi lista.

PRODAM parcelo 30 arov, tudi manjše parcele, izredno primerno za stavbišča, v bližini Celja. Naslov v upravi lista.

PRODAM koleselj. Celje, Dobrova 50.

MIRNA ZAKONCA brez otrok nudita veliko nagrado za stanovanje. Lahko tudi nedograjeno ali za popravilo. Kupita tudi del hiše ali manjšo hišo v bližini mesta. Naslov v upravi lista.

ZA LAŽJE GOSPODINJSTVO sprejmem za dopoldanske ure upokojenko. Vprašati v upravi lista.

IŠČEM prazno ali opremljeno sobo. Nudim inštrukcije, tudi za gimnazijo. Naslov v upravi.

PREKLICUJEM neresnične besede, ki sem jih govoril o upravniku Kmetijske zadruge Štore, o Martinu Župancu, da je razbijač kmetijske zadruge. Pešut Jurij.

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Dne 12. septembra 1954: dr. Bitene Maks, Celje, Cankarjeva ulica 11.

L J U D S K I O D E R C E L J E

Četrtek, 16. septembra ob 20 — Slavko Kolar: SEDMORICA V KLETI — Premiera.

Sobota, 18. septembra ob 20 — Slavko Kolar: SEDMORICA V KLETI — Prva ponovitev.

Blagajna odprta od srede dalje dnevno od 16. do 18. ure.

KINO UNION, CELJE

Od 10. do 14. 9. 1954: »V SENCI SOVRAŠTVA« ameriški film

Od 15. do 20. 9. 1954. »STOJAN MUTIKAŠA« — jugoslovanski film

Predstave dnevno ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOM, CELJE

Od 13. do 17. 9. 1954: »VRAG V TELESU« — francoski film

Od 18. do 19. 9. 1954: »VESNA« — slovenski film

Predstave dnevno ob 18,15 in 20,15, ob nedeljah ob 16,15, 18,15 in 20,15.